

Saimaan ammattikorkeakoulu
Sosiaali- ja terveysala
Sosiaalialan koulutusohjelma

Jenni Partanen

PIENILLE PARASTA – PROJEKTIN MAASTOUTUMISEN ONNISTUMINEN PÄIVÄKODIN ARKEEN

Opinnäytetyö 2010

TIIVISTELMÄ

Jenni Partanen

Pienille parasta – projektin maastoutumisen onnistuminen

päiväkodin arkeen, 43 sivua, 4 liitettä

Saimaan ammattikorkeakoulu, Lappeenranta

Sosiaali- ja terveysala, sosiaalialan koulutusohjelma

Opinnäytetyö, 2010

Ohjaaja: Helena Rautiainen

Tämä opinnäytetyö on laadullinen selvitys siitä, miten Lappeenrannan kaupungin eri päiväkodeissa, alle kolmevuotiaiden ryhmissä, on Pienille parasta – projektin toimintamallit otettu käyttöön. Työssä selvitettiin, oliko uusien toimintamallien käyttöönotossa hankaluuksia vai oliko niiden käyttöönotto helppoa. Lisäksi selvitettiin, miten maastoutuminen on kaiken kaikkiaan onnistunut. Opinnäytetyön aineisto kerättiin sähköisellä kyselyllä, joka lähetettiin kaikkiin Lappeenrannan kunnallisiin päiväkoteihin. Kyselyitä lähetettiin kaiken kaikkiaan 24, joista 16 vastattiin.

Teoriapohja koostuu Pienille parasta projektin taustoista, alle kolmevuotiaiden varhaiskasvatuksen perusteista, kasvatuskumppanuudesta sekä kiintymyssuhdeteoriasta.

Kyselylomake koitui hyväksi menetelmäksi saada tietoa varhaiskasvatushenkilöstöltä, sillä siihen vastaaminen oli nopeaa ja helppoa. Lomake koostui suljetuista monivalintakysymyksistä sekä avoimista kysymyksistä. Kysely toteutettiin anonymina Webropol -kyselynä. Siihen vastasivat Lappeenrannan kunnallisten päiväkotien, alle kolmevuotiaiden ryhmissä työskentelevät, lastentarhanopettajat ja lastenhoitajat.

Selvityksessäni ilmeni, että projektin maastoutuminen päiväkoteihin on onnistunut hyvin. Projektin toimintamalleja on otettu käyttöön useassa alle kolmevuotiaiden päiväkotiryhmässä. Varsinkin oma aikuinen malli on koettu tärkeäksi ja omaa työtään helpottavaksi käytännöksi.

Jatkotutkimusaiheena voisi selvittää, miten vanhemmat ovat kokeneet uudet käytännöt. Miten esimerkiksi oma aikuinen – käytäntöön on vanhempien kannalta suhtauduttu.

Avainsanat: varhaiskasvatus, päivähoito, kasvatuskumppanuus, oma aikuinen, kiintymyssuhde

ABSTRACT

Jenni Partanen

The Best for the Little Ones--- A Project for Effective Change in Day Care Routines, 43 pages, 5 appendices

Saimaa University of Applied Sciences, Lappeenranta

Health Care and Social Services, Degree Program in Social Services

Bachelor's Thesis 2010

Instructor: Senior Lecturer Helena Rautiainen

The purpose of this thesis was to determine how the "Best for the Little Ones" project of the City of Lappeenranta was taken into use in the under 3 year old groups of the Day Care Centres. This work attempts to clarify how the new functional model has been taken into use, how it is working, and whether or not it has been successful. The study was done using a questionnaire that was sent via email to all the city sponsored day care centres in the area.

The theory basis for this study came from the project, including those of early childhood development and education as well as those of bonding or relationship foundation.

Using email for the study was a good way to get information from early childhood education workers. Answering these questions was quick and easy, though the questionnaire contained both opened and closed questions. The inquiry was also anonymous.

The results of the inquiry revealed that the project had been very successful in the day care centres for the under 3 year olds. The "my own adult" model was felt to be very important in its success, and was helpful in everyday working.

Ideas for future study include finding out how the parents feel about the new project practices, and whether or not they like the "my own adult" model.

Keywords: Bonding Relationships, Day Care, Early Childhood Education, Pedagogical Partnership

SISÄLTÖ

1. JOHDANTO	5
2. PIENILLE PARASTA -PROJEKTI.....	7
2.1. Projektin tausta ja tavoitteet	7
2.2 Projektiryhmien työskentely ja uusien toimintamallien maastoutuminen ...	8
2.3 Projektin tulokset ja uudet hoitokäytännöt	10
3. ALLE KOLMEVUOTIAIDEN PÄIVÄHOIDON ERITYISPIIRTEITÄ	13
3.1 Ensimmäisten ikävuosien kasvun ja kehityksen ominaispiirteitä	14
3.1 Kasvatuskumppanuuden merkitys.....	15
3.2 Arjen muotoutuminen	17
3.3 Varhainen puuttuminen	19
4. KIINTYMYSSUHDETEORIA.....	20
4.1 Kiinnittymisen mallit.....	21
4.2 Kiintymyssuhteen ymmärtäminen päivähoidossa	22
4.3 Mielikuvien kannattelu	24
5. OPINNÄYTETYÖN TOTEUTTAMINEN.....	25
5.1 Tutkimusmenetelmä ja opinnäytetyön tavoitteet.....	25
5.3 Kyselyn toteutus	27
5.4 Kyselyn luotettavuus ja eettisyys	28
5.5 Aineiston analysointi.....	29
6. TULOKSET	33
6.1 Uudet työtavat ja niiden käyttöönotto	33
6.2 Oma kehittyminen projektin myötä	35
6.3 Uusien työtapojen näkyminen arjessa	35
6.4 Erityisen tuen tarpeen tunnistaminen	39
6.5 Maastoutumisen onnistuminen	40
7. POHDINTA	40
LÄHTEET	45

LIITTEET

- Liite 1 Viesti päiväkotien johtajille
- Liite 2 Saatekirje kyselyyn vastaajille
- Liite 3 Webropol –kyselylomake
- Liite 4 Sisällön analyysi esimerkki

1. JOHDANTO

Lapsuus on ainutkertainen elämänvaihe, jota tulee kunnioittaa. Kasvattajan tärkein tehtävä on turvata lapselle lapsuus ja kasvurauha. Hyvään lapsuuteen kuuluvat myös läheiset ihmissuhteet, vuorovaikutus sekä huolehtivat aikuiset. Aikuisten tulee antaa tilaa ja aikaa lapsen mielikuvitukselle, leikille, saduille ja oleilulle. Lapset ovat osa yhteiskuntaa ja heitä pitäisi tarkastella osana perhettä ja ympäristöä. Kasvaakseen tasapainoiseksi aikuiseksi, lapsi tarvitsee muun muassa runsaasti oppimisen kokemuksia, sosiaalisia suhteita, ehdotonta rakkautta sekä rajoja ja ohjausta. Hyvä kasvattaja luo lapselle ennen kaikkea turvallisuuden ja luottamuksen tunteen. (Järvinen ym. 2009, 8-10.)

Alle kolmevuotiaiden päivähoidon sisällössä ydinasiana on lapsen turvallinen kiinnittyminen häntä hoitaviin aikuisiin. Se voi tapahtua vain lapsen ja aikuisen hyvän vuorovaikutuksen varassa. (Munter, 2001, 42-48.) Tämän vuoksi onkin hyvin tärkeää, että päivähoidossa ollaan tietoisia pienen lapsen kehityksestä, kiintymyssuhteen merkityksestä, perushoidollisten menetelmien tärkeydestä sekä kasvatuskumppanuuden luomisesta.

Pienille parasta – projektin maastoutumisen onnistuminen päiväkodin arkeen on opinnäytetyö, jonka tarkoituksena on pyrkiä selvittämään, miten Pienille parasta -projekti on onnistunut jalkautumaan Lappeenrannan kunnallisiin päiväkoteihin. Selvitän myös, mitä konkreettista Lappeenrannassa vuosina 2006-2007 toiminut projekti on tuonut alle kolmevuotiaiden ryhmiin sekä miten varhaiskasvatuksen työntekijät ovat projektin uudet toimintamallit kokeneet.

Koen lapsiin ja lasten hyvinvointiin panostamisen yhteiskunnallisesti tärkeäksi asiaksi. Suomessa päivähoitojärjestelmä on hyvä ja päivähoitoa käytetäänkin paljon. Useat lapset ovat siis päivähoidossa. Tällöin on tärkeää sekä yhteiskunnallisestikin järkevää, että lapsien hyvinvointiin panostamisen yksi suurimmista painopisteistä on päivähoito. Ennalta ehkäisevien toimintojen merkitys on suuri. Suuri säästö tulee, kun huomataan lapsesta heräävä huoli ajoissa. Päivähoitohan on parhaimmillaan ennalta ehkäisevää työtä, mikä antaa

varhaista tukea lapsille ja perheille. Varhaiskasvatuksessa kietoutuvat yhteen laadukas kasvatus, hoito sekä opetus. (Brotherus ym. 1990, 9-11.)

Pienille parasta –projekti oli hyvin tärkeä projekti Lappeenrannassa. Alle kolmevuotiaiden määrä päivähoidossa Lappeenrannassa on koko ajan kasvussa, minkä vuoksi on tärkeää, että päivähoidon henkilöstöllä on riittävää ammattitietoutta toimia niin lasten kuin perheiden kanssa. Projektin tarkoituksena on ollut tuoda uutta tietoa lasten kanssa työskenteleville. Päivähoito on tänä päivänä enemmän kuin vain perushoitoa ja turvallisuutta, vaikka molemmat ovatkin lapsen kasvun ja kehittymisen kannalta tärkeitä. Päivähoito on yhä enemmän vanhemmuuden tukemista, kasvatuskumppanuutta, yhdessä lapsen parhaaksi toimimista ja ennalta ehkäisevää työtä. (Lappeenrannan kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma, 2010). Vanhat työmallit muuttuvat uusien tuulien myötä. Toisille uusien käytänteiden omaksuminen on helppoa, toisille se voi olla hyvinkin vaikeaa.

Vaikka olemassa on hyviä toimintamalleja, on kuitenkin aivan eri asia, miten niitä käytetään eli miten ne ovat arkeen maastoutuneet eli jalkautuneet työntekijöiden käyttöön. Vanhat toimintamallit ovat useimmiten hankalia muuttaa, varsinkin jos jollain tavalla on toimittu jo vuosien ajan. Uusien toimintamallien käyttöönottoon vaaditaan ennen kaikkea koko ryhmän tukea ja panosta sekä tukea myös johtajalta ja muilta työntekijöiltä. Pienille parasta –projekti kehitti päiväkotiin käytettäväksi kaksi uutta toimintamallia: oma aikuinen -käytännön sekä hyvä alku hoitopolulla -päivähoitoon tutustumismallin. Opinnäytetyössäni selvitän, ovatko päivähoidon työntekijät saaneet riittävästi tukea, jotta näitä uusia toimintamalleja on voitu hyödyntää päiväkodin arjessa.

Pienille parasta projektissa on haluttu panostaa lasten hyvinvointiin eri keinoin. Projektissa on kehitelty päivähoitoon hyödynnettävissä olevia välineitä, jotta esimerkiksi lapsen päivähoidon aloittaminen saataisiin onnistumaan mahdollisimman luontevasti. Projektin maastoutumista on tapahtunut pikku hiljaa Lappeenrannan päiväkoteihin. Projekti on ensisijaisesti tarkoitettu sovellettavaksi alle kolmevuotiaiden ryhmiin, mikä on minun opinnäytetyössäni

selvityksen kohteena, mutta projektin käytänteet ovat kuitenkin maastoutuneet myös joihinkin yli kolmevuotiaiden ryhmiin.

Opinnäytetyöni on laadullinen eli kvalitatiivinen selvitys. Selvitykseeni aineisto kerättiin suoraan varhaiskasvatushenkilöstöltä. Tietoa kerättiin kyselyiden avulla, jotka lähetettiin sähköisesti Webropol -ohjelmalla, päiväkodeissa, alle kolmevuotiaiden ryhmissä työskenteleville päiväkodin työntekijöille. Kohderyhmään kuuluivat kaikki Lappeenrannan kunnalliset päiväkodit. Toivon, että selvitykseni avulla, on mahdollista kehittää Lappeenrannan kaupungin varhaiskasvatustyötä.

2. PIENILLE PARASTA -PROJEKTI

2.1. Projektin tausta ja tavoitteet

Pienille parasta -projektin juuret ovat Lappeenrannassa vuosina 2000-2002 toteutetussa VAVUKE -hankkeessa. Hankkeessa tavoitteena oli ymmärryksen lisääminen siitä, miten varhaisen vuorovaikutuksen puutteet heijastuvat eri-ikäisten ihmisten somaattisissa sekä psyykkisessä oireilussa. Tavoitteena oli myös palvelumallin luominen varhaisen vuorovaikutuksen tukemiseksi sekä eri toimialojen ja toimipisteiden välisen yhteistyön tukeminen. (Lappeenrannan kaupunki 2008b.)

Mukana VAVUKE -hankkeessa oli kaiken kaikkiaan 15 toimipistettä Lappeenrannan sosiaali- ja terveystoimesta sekä Etelä-Karjalan keskussairaala. Perhe-Tirikan äiti-vauva-toiminta oli myös aktiivisesti mukana toiminnassa. VAVUKE -hanke sai oman työryhmän joka suunnitteli ja järjesti koulutuksia päivähoidon henkilöstölle. Esimerkiksi ”Varhaisen vuorovaikutuksen tukeminen perustöyssä” oli yksi hankkeeseen kuuluvista koulutuksista. Työryhmä työskenteli vuoden 2005 loppuun asti, jolloin sen nimi muuttui Pienille parasta -projektin suunnitteluryhmäksi. (Lappeenrannan kaupunki. 2008b.)

Suunnitteluryhmän nimenvaihdoksen jälkeen alettiin pohtia uusia asioita alle kolmevuotiaiden päivähoidon kehittämistä ajatellen. Pohdittiin mm. sitä, miten pienen lapsen päivähoidon aloitus voitaisiin tehdä mahdollisimman turvallisesti. Puhuttiin myös ensimmäistä kertaa oma-hoitaja mallista. (Lappeenranta 2008a). Osa Lappeenrannan kaupungin kunnallisista päiväkodeista alkoi jo muokata työtapojaan pienen lapsen ja vanhempien tarpeita enemmän ja paremmin huomioon ottaviksi. Lopulta suunnitteluryhmä muutti projektin nimeksi *Pienille parasta – päivähoidon alle 3-vuotiaiden ryhmien toiminnan ja pedagogiikan kehittäminen*. Kestoajaksi projektille määriteltiin kaksi vuotta (2006-2007).

Pienelle parasta -projektin tavoitteena yleisellä tasolla olivat aluksi varhaisen vuorovaikutuksen ydinasioihin perehtyminen ja niiden soveltaminen alle kolmevuotiaiden ryhmien toiminnassa ja pedagogiikassa. (Lappeenrannan kaupunki 2008b.) Myöhemmin tavoitetta täsmennettiin niin, että projektin tavoitteena oli ennen kaikkea lapsen kiintymyssuhdeteorian ymmärtäminen.

Projektsuunnitelmaan muotoutui lopuksi viisi tavoitetta:

- 1.) Omahoitaja-käytännön luominen
- 2.) Päivähoitoon tutustumisen käytäntöjen kehittäminen
- 3.) Vanhempien kanssa tehtävän yhteistyön kehittäminen
- 4.) Hyvien perushoidollisten käytäntöjen vahvistaminen
- 5.) Alle 3-vuotiaiden lasten erityisen tuen tarpeen tunnistaminen

2.2 Projektiryhmien työskentely ja uusien toimintamallien maastoutuminen

Projektiin osallistuivat alle 3-vuotiaiden ryhmät Hovinpellon, Kourulan ja Peltolan päiväkodeista. Pilottiryhmänä toimi Peltolan päiväkot, jossa projekti kesti tammikuusta 2006 aina vuoden 2007 toukokuulle asti. Hovinpellolla ja Kourulassa projekti kesti toimintavuoden verran eli elokuusta 2006 toukokuuhun 2007 asti. Projektiin olisi ollut halukkaita enemmän, joten ko. ryhmiin päädyttiin

ryhmän motivaation, alueellisuuden ja työntekijöiden perehtyneisyyden perusteella. (Lappeenranta, 2008b)

Peltolan päiväkodin ryhmän painotukseksi muodostui oma aikuinen -käytäntö, Hovinpellolla keskityttiin taas lapsen varhaisen ja erityisen tarpeen tunnistamiseen. Kourulan päiväkodissa painopisteeksi valittiin lapsen yksilöllisyyden huomioon ottavan kiireettömän ja turvallisen arjen rakentaminen sekä lapsen kiinnittymisen tukeminen. Kourulan päiväkodissa sovellettiin myös keskusteluissa käyntejä lapsen kotona. (Lappeenrannan kaupunki 2008b.)

Kaikissa projektiryhmissä oli vavu -koulutettuja kasvattajia tai parhaillaan koulutuksessa olevia. Työntekijät osallistuivat aktiivisesti myös muihin alle kolmevuotiaiden varhaiskasvatusta käsitteleviin koulutuksiin. Projektiryhmät olivat koko projektin ajan motivoituneita taustallaan vahva esimiehen tuki. Varsinaisena projektin vetäjänä toimi varhaiskasvatuspsykologi Maire Hirsilä, joka toimi myös konsulttina projektiryhmissä. Noin kolmen viikon välein psykologi antoi mukana olleille ryhmille konsultaatioapua sekä havainnoi myös lapsiryhmiä. (Lappeenrannan kaupunki 2008b.)

Työskentelyssä korostui työntekijöiden motivoituneisuus ja pitkäjänteisyys. Vanhojen toimintamallien muuttaminen on usein hankalaa ja vaatii koko ryhmän panoksen ja tuen onnistuakseen. Uusien käytäntöjen omaksuminen vaatii asiasta puhumista, keskustelua työtovereiden kesken, kokemusten jakamista sekä arviointia. (Äiti mie meen Eijan luo 2008.) Projekti perustui avoimuuden periaatteelle eli siitä voitiin puhua varhaiskasvatuksen kentällä (paitsi salassapitovelvollisuuden alle kuuluvista asioista). Projektista tiedotettiin myös yleisesti alkamisvaiheessa. Kiinnostusta projektiin heräsi muissa ryhmissä tämän vuoksi jo ennen varsinaista toimintamallien maastouttamisen aloittamista. (Lappeenrannan kaupunki 2008b.)

Maastoutuminen tapahtui pedagogisten kahviloiden avulla. Pedagogisella kahvilalla tässä yhteydessä tarkoitetaan paikkaa, jossa varhaiskasvatushenkilöstö kohtaa toisensa. Projektissa mukana olleet työntekijät kertovat kokemuksiaan projektista, mitä uutta ovat oppineet yms.

Tarkoituksena on kokemusten ja tiedon jakaminen. Nämä pedagogiset kahvilat siis esittelivät varhaiskasvatuksen kentälle uutta päivähoitoon tutustumismallia 2006 ja oma aikuinen -käytäntöä keväällä 2007. Syksyllä 2007 havaittiin, että monissa yksiköissä oli jo alettu työstää uusia toimintatapoja. Projektin näkemykset tulivat esille mm. kaupungin varhaiskasvatussuunnitelman päivityksessä, auditorungon rakentamisessa, erityisen tuen strategiassa ja varhaiskasvatuksen lomakkeiston uusimisessa. (Lappeenrannan kaupunki, 2008a.)

2.3 Projektin tulokset ja uudet hoitokäytännöt

Projektin myötä syntyi uusi näkemys alle kolmevuotiaiden ryhmien toiminnasta. Tärkeinä perusasioina nähtiin lapsen aloittaessa päivähoidossa, lapsen turvallisen kiinnittymisensä varmistaminen sekä hyvän kasvatuskumppanuuden rakentaminen vanhempien ja kasvatushenkilöstön välille. Näitä asioita lähdettiin toteuttamaan oma aikuinen -mallin avulla. Toinen uusi, projektin myötä syntynyt toimintakäytäntö oli Hyvä alku hoitopolulla – päivähoitoon tutustumismalli. Mallit luotiin ensisijaisesti käytettäväksi alle 3-vuotiaiden ryhmiin, mutta niitä on jo sovellettu isompienkin ryhmiin (Lappeenrannan kaupunki 2008a.)

Oma aikuinen -malli on rakennettu kiintymyssuhteen perusteelle turvaamaan lapselle turvallinen päivähoiton aloitus. Oma aikuinen nimetään lapselle ennen päivähoiton aloittamista. Tällöin oma aikuinen voi valmistautua lapsen ja perheen vastaanottamiseen esimerkiksi muuttamalla työvuoroja niin, että hän voi olla mahdollisimman paljon läsnä silloin, kun lapsi on paikalla. Lapsen päivähoiton omana aikuisena oleminen edellyttää työntekijältä sitoutuneisuutta lapseen ja hänen perheeseensä. (Äiti mie meen Eijan luo, 2008.)

Oma aikuinen ottaa vastuun lapsen tutustumisjaksosta päiväkotiin. Olisi hyvä, jos oma-aikuinen voisi olla aamuisin vastaanottamassa lasta ja iltapäivällä luovuttamassa häntä parin ensimmäisen viikon ajan. Lapsen olisi hyvä nähdä, että oma-aikuinen ja omat vanhemmat tulevat hyvin toimeen keskenään. Tästä syystä oma-aikuinen pyrkii hyvään, avoimeen ja luottamukselliseen

kasvatuskumppanuussuhteeseen vanhempien kanssa. Jos vanhempien kanssa yhteistyö ei suju, vaikeuttaa se lapsen luottamista päivähoidon henkilöstöön. (Lappeenrannan kaupunki 2008b.)

Päivähoidon alkamisen alkuvaiheessa lapselle on tärkeää, että oma-aikuinen hoitaa mahdollisimman paljon perushoidollisia tilanteita lapsen kanssa. Riisuminen, pukeminen ja syöttäminen ovat hyviä tilanteita luoda luottamussuhdetta lapseen. Vähitellen luottamuksen lisääntyessä toinen työntekijä voi hoitaa esim. nukuttamisen, jolloin lapsi alkaa puolestaan muodostaa häneen luottamussuhdetta. Kun luottamus yhteen aikuiseen on luotu, alkaa lapsi vähitellen luottaa päivähoidon muihin aikuisiin. (Munter, 2001, 50-53.)

Varsinkin alkuvaiheessa on hyvä kertoa sekä lapselle että vanhemmille, jos lapsen oma-aikuinen ei ole paikalla. Tällöin lapsi osaa valmistua tilanteeseen etukäteen. Esimerkiksi lapsen mennessä nukkumaan on tärkeää kertoa hänelle, että kun hän on herännyt Maija on lähtenyt jo kotiin, ettei se tule yllätyksenä. Hoidon alussa oman aikuisen poissaoleminen voi olla lapselle ahdistava kokemus. (Äiti mie meen Eijan luo, 2008.)

Kiinnittyminen päivähoidon aikuiseen vaatii työntekijältä paitsi sitoutuneisuutta, niin myös lapseen ja vanhempiin tutustumista sekä virittäytymistä sensitiivisesti lapsen tarpeille, häntä hoitaen ja ohjaten. (Äiti mie meen Eijan luo, 2008). Lohduttajana oleminen on tärkeää. Hyvä tutustuminen palkitaan itkutilanteissa, sillä oma aikuinen osaa lohduttaa lasta juttelemalla lapselle tutuista asioista ja vahvistaa näin lapsen mielikuvia vanhemmista. Tärkeää on myös että oma hoitaja kannattelee lapsen kiintymyssuhdetta vanhempiin päivän aikana. Tämä voi tapahtua juttelemalla tai vaikka valokuvien avulla. Yhteinen kokemus lujittaa myös lapsen ja oman aikuisen suhdetta. (Munter, 2001, 50-53.)

Koska päiväkotiryhmissä on useita lapsia, tarkoittaa tämä sitä, että yhdellä aikuisella päivähoidossa on useampi oma lapsi. Toisille lapsille oman aikuisen jakaminen toisten kanssa on vaikeaa. Lapset joutuvat väkisin odottamaan vuoroaan saadakseen tarvittavaa huolenpitoa ja hoivaa. Lapsen kehittymisen

kannalta tällaiset kokemukset ovat tärkeitä, mutta hoidon alussa ne voivat olla hyvinkin vaikeita. Mustasukkaisuus voi ilmetä monella tapaa. Tärkeää on antaa lapsen ilmaista avoimesti tunteitaan ja osoittaa, että hän saa kyllä tarvitsemansa lohdun ja hoivan ajallaan. (Munter, 2001, 42-48.)

Aina ei luottamussuhdetta lapsen ja aikuisen välillä tahdo löytyä. Tällöin on tärkeää pyrkiä löytämään kahdenkeskistä aikaa, jolloin suhdetta voisi lujittaa. Perushoidolliset tilanteet ovat yksi hyvä keino. Todella pulmalliset tilanteet on syytä ottaa puheeksi vanhempien kanssa tai hankkia vaikka konsultaatioapua ulkopuolelta. (Vilen, 2006, 90-93.) Viimeinen vaihtoehto voi olla oman aikuisen vaihtaminen, mutta siihen on syytä olla vankat perusteet.

Hyvä alku hoitopolulla puolestaan on uusi tutustumiskäytäntömalli, joka syntyi Pienille parasta projektin myötä. Ydinajatuksena tutustumiskäytännössä on, että vanhemmat tulevat päiväkodille keskustelemaan oman aikuisen kanssa ilman lasta. Ensimmäisellä tutustumiskerralla vanhemmat ja päiväkodilta valittu oma aikuinen alkavat rakentaa kasvatuskumppanuussuhdetta toisiinsa: vanhemmat kertovat asioita lapsesta ja oma aikuinen kertoo vanhemmille päivähoitoon liittyvistä käytänteistä. (Lappeenrannan kaupunki 2008b.)

Seuraavalla kerralla lapsi sitten tulee vanhempiensa mukana tutustumaan päiväkotiin ja lapsen päivähoiton omaan aikuiseen. Tutustuminen etenee niin, että sekä oma aikuinen että vanhemmat esittelevät lapselle paikkoja. Tämän tutustumiskäytännön ideana on se, että tutustutetaan ensin vanhemmat päiväkotiin ja omaan aikuiseen, jonka jälkeen lapsi käy läpi saman prosessin. Kun lapsi huomaa, että vanhemmat ja oma aikuinen tuntevat toisensa ja vanhemmille päiväkoti on tuttu, niin lapsen luottaminen paikkaan ja aikuiseen nopeutuu. Jos kaikki on uutta lapselle ja vanhemmille, lapsi luultavasti lämpenee hitaammin päivähoiton aloittamiseen. (Lappeenrannan kaupunki 2008a.)

Oleellista on myös eri osapuolten välinen vuorovaikutus ja tutustuminen, eikä pelkästään tietojen välittäminen puolin ja toisin. Lapsen kiinnittyminen omaan aikuiseen alkaa heti ensimmäisestä tutustumisesta. Lapsen kannalta on

tärkeää, että ensimmäinen tapaaminen on rento ja positiivinen. Tähän auttaa se, että vanhemmat ja oma aikuinen ovat jo tavanneet kerran. (Lappeenrannan kaupunki 2008a.)

3. ALLE KOLMEVUOTIAIDEN PÄIVÄHOIDON ERITYISPIIRTEITÄ

Kasvun ihme näyttäytyy suurimmillaan kolmen ensimmäisen elinvuoden aikana. Kun on kyse pienistä lapsista, niin muutos on nopeaa. Varhaisessa lapsuudessa lapsen psyykkinen kehitys kytkeytyy nopeaan fyysiseen kasvuun ja hermojärjestelmän rakenteiden ja toiminnan muutoksiin. Kasvatuksellinen lähiympäristö, vuorovaikutus vanhempien ja päiväkodin henkilöstön kanssa sekä strukturoitu arki virittävät pienissä uusia tarpeita. Lapsia alkaa kiinnostaa inhimillinen kanssakäynti sekä uteliaisuus ympäristönsä tutkimiseen kasvaa. (Siren-Tiusanen, 2001a 15-16.).

Pienelle lapselle on tärkeää tuttu ja turvallinen ympäristö. Päivähoidon aloituksen kannalta ovat tärkeitä kasvatuksellinen ympäristö, kanssakäyminen vanhempien ja päivähoitohenkilöstön kanssa (kasvatuskumppanuus) sekä hyvin strukturoitu arki. Päivähoidon aloittamisessa tulisi huomioida kunkin lapsen ja perheen tarpeet. Kun lapsi sitten aloittaa päiväkodissa, on hyvä edetä rauhallisella tavalla sekä tehdä asioita saman kaavan mukaan. Pienelle lapselle on tärkeää tehdä sopivaksi päivähoidon arki, jossa korostuu hoiva ja huolenpito. Näin lapsi alkaa vähitellen luottaa päivähoitoon ja vähitellen herättää kiinnostustaan ja uteliaisuuttaan sekä inhimillisen kanssakäymisen tarpeita. Kasvattajan on tärkeää ymmärtää kasvavan lapsen elämää lapsena olemisen näkökulmasta. Pienet lapset on nähtävä hoivaa ja tukea tarvitsevinä. (Vilen ym. 2006, 225-228.)

Päivähoidon toiminnan suunnittelussa on huomioitava pienen lapsen tarpeet. Perushoidolliset menetelmät ovat yksi suuri osa alle kolmevuotiaiden päiväkotiryhmien arjessa. Perusturvallisuus, huolenpito, hoiva sekä kehitykselliset tarpeet muodostavat toiminnan kokonaisuuden. Lapselle on

annettava virikkeitä ja mahdollisuutta kehittää itseään. Lasta on tuettava ja autettava, mutta annettava myös yrittää itse. (Vilen ym. 2006, 225-228.) Pienten lasten kehitykseen kuuluvat mm. kävelemään opetteleminen, puheen oppiminen, esineiden käyttäminen. Kasvattajan on otettava huomioon jokaisen lapsen kohdalla hänen yksilöllinen tarpeensa ja senhetkinen kiinnostuksen kohteensa. Jos lasta kiinnostaa puhe, niin silloin on hyvä kiinnittää huomio siihen: laulaa lapsille, lukea satuja yms. Tällöin ei ole lapsen kannalta tähdellisintä harjoitella kävelyn oppimista, jos hänellä itsellään ei ole kiinnostusta siihen.

Kun puhutaan päiväkotikasvatuksesta, perustana on auttaa lasta kasvamaan ja kehittymään oikeaan suuntaan huomioiden lapsen yksilölliset tarpeet. Jokaisella lapsella on oma ainutlaatuinen persoona ja temperamenttinsa. Päivähoidossa yksilöllisyyden huomioon ottaminen on vaativaa ja haastavaa, koska jokaisen lapsen yksilölliset piirteet ja tarpeet tulee huomioida lapsen toimiessa osana suurta ryhmää. (Koivunen, 2002, 19.)

3.1 Ensimmäisten ikävuosien kasvun ja kehityksen ominaispiirteitä

Alle kolmevuotiaiden kehityksessä kietoutuvat läheisesti yhteen kaikki osa-alueet. Königin (2007) mukaan lapsi hankkii kolmen ensimmäisen ikävuotensa aikana ne kyvyt, jotka mahdollistavat elämisen maan päällä. Lapsi oppii kävelemään, puhumaan (kommunikoidaan) ja ajattelemaan. Nämä ovat ihmisen toiminnan kannalta tärkeimmät kehitystehtävät. (König, 2007, 9.)

Ensimmäisenä elinvuotena lapsen kehitystä hallitsee ennen kaikkea tunnevuorovaikutus vanhempien sekä lasta hoitavien aikuisten kanssa. Kiintymys ja perusluottamus läheisiin muodostuvat. Ensimmäiseen elinvuoteen kuuluvat myös kehittyminen puheen oppimiseen (ns. valmius), aikuisen toiminnan jäljittely sekä erilaiset liikkeet ja esinehavainnot. Lapsi on luonnostaan innostunut liikkumisesta. Hän harjoittaa motoriikkaansa oma-aloitteisesti jo hyvin pienestä pitäen. Lapsi ottaa usein ensimmäiset askeleensa vuoden ikäisenä, kun liikkeeseen tarvittavat osa-alueet ovat kypsyneet. (Vilen ym. 2006, 136-137.)

Toisella ikävuodella psyykkisen kehityksen perustan muodostavat liikkumistoiminnot sekä puheen oppiminen. Lapset oppivat vähitellen ymmärtämään puhetta ja tuottamaan sitä itse. Toiset osaavat joitain sanoja, toiset puhuvat jo yksinkertaisin lausein. Lapsi oppii liikkumaan entistä taitavammin, mikä mahdollistaa monipuolisemman tutustumisen ympäristöön. Juokseminen ja kiipeilyt kiinnostavat paljon. Kaksivuotias lapsi kykenee säilyttämään jo jonkin aikaa mielikuvaa vanhemmasta, joka antaa lapselle turvallisuuden tunnetta touhuihin. Lapsi leikkii mielellään itsekseen ja matkii toisten lasten leikkejä. Leikit ovat kuitenkin vielä varsin lyhytkestoisia. (Pihlaja, 2004, 23–24.)

Kolmannen ikävuoden kehityksessä oleellisen muutos lapsen kehityksessä on, että lapsi alkaa hahmottaa oman minänsä itsenäiseksi olennoksi, jolla on omia toiveita ja ajatuksia. Voimakkaiden tunteiden hallinta on lapselle vaikeaa (varsinkin asioiden kieltäminen), mikä purkautuu yleensä voimakkaana kiukkuna. Kolmevuotiaalle lapselle puhkeaa helposti ns. uhmaikä, kun lapsi haluaa toimia kuten aikuinen ja tehdä asioita kuten itse haluaa, mutta aina se ei olekaan mahdollista. Vähitellen lapsi alkaa muodostaa varhaisia ystävyssuhteita, kiinnostua toisista lapsista. Leikkiminen yhdessä alkaa usein kolmen vuoden iässä muistuttaa varhaisia roolileikkejä, yhdessä leikkimistä toisten kanssa. Tämän ikäinen lapsi liikkuu jo melko taitavasti ja hänen sanallinen ilmaisukykynsä on usein hyvä. (Vilen ym. 2006, 144-146, & 156-157.)

3.1 Kasvatuskumppanuuden merkitys

Kasvatuskumppanuus on suhde, jossa varhaiskasvatushenkilöstö ja vanhemmat sitoutuvat tietoisesti lapsen kehityksen, kasvun ja oppimisen tukemiseen. Kumppanuudessa vanhemmat ja päivähoidon henkilöstö ovat tasavertaisia, päivähoito ja koti tuodaan lähelle toisiaan, puhutaan jaetusta kasvatustehtävästä. (Kaskela & Kekkonen 2007, 17-21.) Molemmat ovat lapsen asiantuntijoita, mutta molemmilla on erilaista, arvokasta, tietoa lapsesta. Siksi

olisikin tärkeää, että tätä tietoa voitaisiin jakaa keskenään, jotta saataisiin mahdollisimman monipuolinen kuva lapsen kehityksestä ja kasvusta. Tiedon jakamisen avulla saadaan monipuolisempi kuva lapsesta, mikä puolestaan helpottaa mahdollisen erityisen tuen tarpeen tunnistamisessa ajoissa. (Alasuutari 2004, 25-26.)

Kasvatuskumppanuus rakentuu eri elementeille. Tärkeimpiä tukikiviä ovat avoimuus, dialogisuus, luottamus, tasavertaisuus ja kunnioitus. Työntekijä kuuntelee, mitä vanhemmalla on kerrottavaa ja uskaltaa ottaa vastaan erilaisia viestejä. (Kaskela & Kekkonen 2007, 32-33.) Toisaalta työntekijä toivoo, että vanhempi kuuntelisi, mitä työntekijällä on sanottavaa ja ottaisi tämän avoimesti vastaan. Dialogisuus merkitsee yhteisen ymmärryksen rakentamista ja luottamuksellisen sekä avoimen keskusteluilmapiirin luomista. Esimerkiksi päivähoidon aloittamisen yhteydessä on hyvä rauhassa panostaa avoimen keskusteluilmapiirin luomiseen. Kun vanhemmat tulevat ensimmäisen kerran päiväkotiin, on tärkeää että työntekijä voi rauhassa keskittyä perheeseen, eikä muihin työtehtäviin sillä hetkellä. (Lappeenrannan kaupunki 2009c.) Vanhemmille tulee näin helpommin olo, että työntekijä arvostaa ja kunnioittaa perhettä ja että hän on kiinnostunut mitä heillä on sanottavaa. Jos keskustelu joudutaan käymään hälinän keskellä, kunnioituksen on vaikeampi tulla esille. (Kaskela & Kekkonen 2007, 32-33.)

Kasvatuskumppanuus lähtee aina liikkeelle työntekijästä. Kun uusi lapsi on aloittamassa päivähoidon, ottaa työntekijä yhteyttä perheeseen. Tästä lähtee liikkeelle kasvatuskumppanuuden ensimmäinen vaihe. Perhe tulee tutustumaan päiväkotiin joko lapsen kanssa tai ilman. Suositeltavaa olisi ensimmäinen vierailu ilman lasta, sillä tällöin vanhemmat ja kasvatushenkilöstö voivat tutustua toisiinsa, mikä myöhemmin välittyy lapseen. Kun lapsi tulee tutustumaan päiväkotiin, huomaa hän, että vanhemmille ja kasvatushenkilöstön välille on kehittynyt jo suhde, mikä puolestaan helpottaa lapsen uskallusta luottaa päivähoidon henkilöstöön. (Kaskela & Kekkonen 2007, 41-43.) Näihin samoihin ajatuksiin perustuu *Hyvä alku hoitopolulla*, joka on yksi Pienille parasta projektin työmalli.

Kasvatuskumppanuus on siis ennen kaikkea varhaiskasvatuksen työntekijän omaksuttu toimintakäytäntö ja tietoinen tapa toimia. Työntekijä jakaa havaintoja, käsityksiä, kokemuksia ja ymmärrystä perheelle kunnioittavasti, asiallisesti ja selkeästi. (Kiesiläinen 2001, 268.) Kun jutellaan vanhempien kanssa on tärkeää kiinnittää huomio omaan puheeseen. (Lappeenrannan kaupunki 2008b.) Vanhempien kanssa puhutaan arjen yleiskielellä, eikä käytetä ammattisanastoa, sillä silloin voi tulla väärin ymmärretyksi tai vanhemmille voi jäädä asioita epäselväksi. Arkinen kieli tuo työntekijää ja vanhempia myös lähemmäs toisiaan, kun käytössä on ns. yhteinen kieli.

Hyvä kasvatuskumppanuus on asia, johon päivähoidossa tulisi panostaa. Kun kasvatuskumppanuus perheiden ja työntekijöiden välillä toimii hyvin, tuo se turvallisuutta niin lapselle kuin vanhemmillekin. Kun vanhemmat menevät töihin, he voivat tuntea olonsa turvalliseksi ja huolettomaksi tietäen, että lapsi on asiantuntevassa hoidossa. (Kaskela & Kekkonen 2007, 21.) Vanhempi voi luottaa siihen, että päiväkodissa huomioidaan lapsen tarpeet ja toiveet, kuunnellaan lasta ja nähdään lapsi yksilönä, eikä osana suurta massaa.

3.2 Arjen muotoutuminen

Päiväkotia, lapset ja päivähoidon henkilöstö muodostavat päivähoidon fyysisen ympäristön. Toiminta päiväkodissa, valittu pedagogiikka ja vuorovaikutus puolestaan muovaavat sosiaalisen ympäristön. Lapsen sosiaalinen konteksti muovaa iälle tyypillistä toimintaa. (Suhonen 2006, 56.) Lapsen kotona on usein ihan erilaista kuin päiväkodissa. Kummassakin paikassa tapahtuu kontekstilleen ominaista toimintaa, jossa on omat suuntautumiset ja tavoitteet. Kun lapsi sitten siirtyy omasta kotiympäristöstään erilaiseen päiväkotiympäristöön, niin tilanne saattaa olla lapselle vaikea. Lapsella ei ole kokemusta uudesta fyysisestä ympäristöstä, jossa on erilaiset sosiaaliset suhteet kuin kotona. Tämän vuoksi siirtymiseen ja tutustumiseen on varattava riittävästi aikaa.

Lapsi tulee hyvinkin erilaisista kodeista, joten on ymmärrettävää että lapset suhtautuvat ja sopeutuvat eri tavoin päiväkodin arkeen. Toisille sopeutuminen voi olla helppoa ja nopeaa, toisilla taas menee kauemmin tottumiseen.

Varsinkin tilanteet, joissa kaikki lapset tekevät toimintoja samanaikaisesti ovat usein hankalia. (Munter 2001, 35-38.) Päiväkodissa lapsi saa toimia vapaasti, mutta tiettyjä sääntöjä odotetaan lasten kuitenkin noudattavan. Päivähoidossa noudatetaan perushoidollisten menetelmien mukaan tiettyä rutiineja: aamupala, ulkoilu, nukkuminen yms. Näiden järjestys muodostaa päivähoidon strukturoidun arjen.

Turvallisuutta pienten lasten arkeen tuo juuri tuo ennustettavuus eli riittävän säännönmukainen päivästä toiseen toistuva päivärytmi. (Siren-Tiusanen 2001a, 22-23.) Vaikeaksi tilanteen tekee vanhempien lisääntynyt vuorotyö. Lapsen hoitopäivät eivät ole enää kahdeksasta neljään, vaan hoidon tarve vaihtelee aikaisesta aamusta myöhäiseen iltaan, jopa yöhoitoa tarvitaan entistä enemmän. Vuorotyö tekee lapsen arjesta helposti epäennustettavan, minkä vuoksi lapsi voi kokea turvattomuuden tunnetta.

Päivähoidossa tilanne on myös vaikeutunut. Päivän rytmin muodostavat monet eri seikat. Päivänkulun suunnittelussa on huomioitava mm. jokaisen lapsen henkilökohtainen elämänrytmi, perheiden työaikataulut, henkilökunnan työvuorot, ryhmän koko ja ikärakenne, toimintojen järjestäminen yms. (Siren-Tiusanen 2001b, 67-69.) Päiväkotipäivään ruuhkautuu helposti ns. kiirehuippuja, jotka laittavat tiimin ammattitaidon koetukselle. Kun vielä päiväkodeissa lapsia käy hoidossa parhaimmillaan kolmessa vuorossa, päivärungon järjestäminen tuottaa helposti paljon ylimääräistä stressiä ja riittämättömyyden tunnetta.

Päiväkulun muodostavat ennen kaikkea perushoidolliset tilanteet, joihin kuuluvat mm. ruokailu, pukeminen, riisuminen, lepo sekä hygieeniset toimenpiteet. Nämä ovat lasten kannalta päivän tärkeimpiä kohtia, jolloin lapsille on mahdollisuus tunnetankkaukseen, yksilölliseen huomioimiseen sekä läheisyyteen. (Siren-Tiusanen 2001a, 67-69.) Perushoidollisten tilanteiden aikana lapsella on mahdollisuus saada häntä hoitavan aikuisen huomio kokonaan itselleen hetkeksi. Kun perushoidollisiin menetelmiin panostetaan, niin lapsi pysyy rauhallisena ja luottamus aikuiseen vahvistuu.

Pienille parasta –projektissa yhtenä tärkeänä kohtana olikin juuri perushoidollisiin menetelmiin panostaminen. Tilanteisiin on varattava aikaa ja aitoa läsnäoloa, jolloin lapsi kokee turvallisuuden tunnetta ja aitoa välittämistä. Ryhmäkoot ovat tänä päivänä päivähoidossa suuria, joten lapsen ja aikuisen kahdenkeskiset kohtaamiset ovat ainutlaatuisen tärkeitä.

3.3 Varhainen puuttuminen

Yhdeksi pienille parasta –projektin kehittämisalueeksi muodostui varhaisen ja erityisen tuen tarpeen tunnistaminen sekä tuen antaminen. Varhaisella tuella tarkoitetaan varhaisvuosina eli mahdollisimman varhain tapahtuvaa tukemista. Siihen liittyy aina ennalta ehkäisevä näkökulma. (Lappeenrannan kaupunki 2009c.) Tarkoituksena on siis lapsen kasvun ja kehityksen mahdollisten riskitekijöiden tunnistaminen mahdollisimman varhain. Erityistä hoitoa ja kasvatusta tarvitsevilla lapsella puolestaan tarkoitetaan lapsia, jotka tarvitsevat erityisiä hoidollisia, kasvatuksellisia tai opetuksellisia toimenpiteitä fyysisen, psyykkisen tai sosiaalisen kehityksensä tueksi. Tuen tarve näkyy lapsen jokapäiväisissä toiminnoissa. (Huhtanen 2004, 13.)

Varhaisella puuttumisella on kaksi ulottuvuutta. Toisaalta pyritään ennalta ehkäisemään ja toisaalta korjaamaan. (Lappeenrannan kaupunki 2008b.) Päivähoidolla on nämä kaksi tehtävää. Päivähoitojärjestelmä on aikoinaan kehitetty turvaamaan lapsen hoito, kun vanhemmat ovat käyneet töissä. Tämä sama ajatus toimii yhä. (Hujala ym. 1998, 1-7.) Päivähoito toimii siis ensisijaisesti ennalta ehkäisevässä merkityksessä. Korjaavaa toimintaa puolestaan tarvitaan, jos lapsen kehityksessä esiintyy viivästymiä yms. Tällaista korjaavaa toimintaa voivat olla mm. erityislastentarhaopettajan vierailut, olosuhteiden muutokset, pienryhmätoiminta yms. Korjaava toiminta vaihtelee lasten tarpeiden mukaan niin kestoaltaan kuin sisällöltään.

Korjaavan toiminnan käynnistymisessä päivähoidossa taustalla on päivähoidon henkilökunnalla herännyt huoli lapsesta. Huoli voi olla pieni tai suuri. Huolen arvioinnissa on hyvä käyttää apuna Esa Erikssonin ja Tom Erik Arnkilin luomaa

huolen vyöhykkeistöä, jonka avulla jokainen voi itse arvioida huolen suuruutta. Jos puhutaan pienestä huolesta, henkilökunta kokee yleensä omien toimintojen riittävän huolen ratkaisemiseksi. Tilanne voi myös selvitä vain tarkkailemalla. Kun puhutaan tuntuvasta huolesta, niin henkilökunta kokee etteivät omat voimavarat enää riitä, vaan tarvitaan lisää tukea. Tällöin huoli otetaan puheeksi myös vanhempien kanssa. Puhutaan siis n. huolen harmaasta vyöhykkeestä. (Eriksson & Arnkilin 2009, 25.) Suuresta huolesta puhutaan silloin, kun koetaan, että huoli on vaaraksi lapselle. Tällöin muutosta tilanteeseen tarvitaan heti.

Kun puhutaan erityisen tuen tarpeen tunnistamisesta, niin on tärkeää on muistaa, että jokainen lapsi kasvaa ja kehittyy omaan tahtiin. Käsitys siitä, milloin on oltava huolissaan, vaihtelee. Jos todetaan, että lapsella on kehityksessään viivästymiä tai poikkeavuuksia, niin päivähoidossa pyritään tukemaan lasta yksilöllisesti kasvatuksellisen toiminnan avulla. Erityiskasvatuksessa korostuvat ennen kaikkea lapsen arkeen, päivittäiseen toimintaan ja ympäristöön liittyvät toimenpiteet. Erityiskasvatusta voidaan pitää siis eräänlaisena tukitoimena. (Vilen ym. 2006, 246-250.)

Erityiskasvatukseen kuuluu hyvin tärkeänä kohtana perheiden kanssa tehtävä yhteistyö. Tärkeää on myös lapsen kasvun ja kehityksen arviointi sekä tukeminen ja erityistarpeiden tunnistaminen. Päiväkodissa korostuvat lisäksi moniammatillinen yhteistyö sekä erityiskasvatuksen suunnittelu, toteutuminen ja arviointi. (Lappeenrannan kaupunki 2009c.)

4. KIINTYMYSSUHDETEORIA

Kiintymyssuhdeteoria (attachment theory) on alkuaan englantilaisen, psykoanalyytikko, John Bowlbyn (1907-1990) kehittämä teoria. Se korostaa lapsen turvallisuuden tarvetta, eroahdistusta, kiinnittymistä ja läheisyydentarvetta omaa hoitajaansa kohtaan. Kiinnittyminen sanaa vaihtui kuitenkin myöhemmin sanaksi kiintymys. Kiintymyksellä tässä tarkoitetaan lämmön ja rakkauden tunnetta kahden osapuolen välillä. (Vilen ym. 2006, 87-93.)

Lapsen ensisijainen kiintymyssuhde vanhempiin muodostuu ensimmäisen ikävuoden aikana vanhemman ja lapsen välisessä vuorovaikutuksessa. Onnistuneen kiintymyssuhteen edellytyksenä on läheisen ja turvallisen suhteen kehittyminen vanhemman ja lapsen välillä. (Sinkkonen & Kalland 2001, 42-45.) Lapsi tarvitsee pysyvän tunnesuhteen aikuiseen, sekä riittävästi ohjausta ja opetusta. Näistä kumpikaan ei yksinään riitä, eikä toisaalta toimi erillään ilman toista. Lapsen kiintymyspyrkimys perustuu läheisyyden ja turvallisuuden tarpeen tyydyttämiseen. Turvallisen kiintymyssuhteen voi huomata siitä, että tällainen lapsi näyttää voimakkaasti tunteensa. Jos lapsi puolestaan ei reagoi juurikaan äidin lähtemiseen huoneesta tai lapsen reaktio on niin voimakas ettei kukaan pysty lasta lohduttamaan, voi kyseessä olla ristiriitaisesti kiinnittynyt tai välttävästi kiinnittynyt lapsi. (Sinkkonen & Kalland 2001, 42-45.)

4.1 Kiinnittymisen mallit

Turvallisen kiinnittymisen kannalta lapsen ensimmäinen elinvuosi on tärkein. On tärkeää, että lapsi saa vanhemmiltaan (äidiltä etenkin) konkreettista läsnäoloa. Kun äiti on läsnä, lapsella on mahdollista tutkia turvallisesti ympäristöään, oppia uusia asioita ja luoda vähitellen uusia ihmissuhteita. (Vilen ym. 2006, 87-93.) Lapsella on paljon erilaisia voimavaroja, joihin hän voi turvautua. Lapsi luottaa omiin kykyihin, ilmaisee tunteitaan, kykenee luomaan mielikuvia sekä luottaa turvapaikan olemassaoloon. Turvallisesti kiintynyt lapsi näyttää tunteensa melko vahvasti. Kun äiti lähtee huoneesta, lapsi saattaa itkeä ja olla jopa loukkaantuneen oloinen äidin palatessa takaisin, mutta haluaa pian kuitenkin äidin syliin. Turvallisesti kiintynyt lapsi on saanut elää ennakoitavassa ympäristössä, mikä luo lapselle tietynlaista säännönmukaisuutta ja sen myötä turvallisuuden tunnetta. Tällainen kiintymyssuhde on kolmesta kiintymyssuhteesta kaikkein yleisin. (Sinkkonen & Kalland 2001, 182-184.)

Välttävästi kiinnittynyt lapsi saattaa taas hieman hätäntyä ja äännähdellä äidin poistuttua huoneesta. Lapsi ei kuitenkaan itke, eikä lähde äidin perään. Tällä tavoin kiinnittynyt lapsi ei näytä tunteitaan yhtä vahvasti kuin turvallisesti kiinnittynyt lapsi, vaan hän hillitsee ja estää tunnekuohunsa. Ainoana näkyvänä

merkkinä lapsen eroahdistuksesta voidaan nähdä leikin tai tutkimisen vähentyminen. (Sinkkonen & Kalland 2001, 182-183). Välttävästi turvautunut lapsi turvautuu itseensä vaaraan hetkellä. Hän on luonut itselleen mielensisäisiä pärjäämisen ja lohdutuksen malleja. Kun lapsi ei ole turvallisesti kiinnittynyt, on lapsen vaikeaa tutustua ja oppia luottamaan uusiin aikuisiin. Toisen lähestyminen voi tuntua lapsesta jopa uhkaavalta ja tunkeilevalta. Välttävästi kiintynyt lapsi välttelee usein vuorovaikutuskontakteja ja hänen sosiaalinen piirinsä saattaa olla kapea. (Vilen ym. 2006, 87-93.)

Ristiriitaisesti kiinnittynyt lapsi omaa usein alhaisen sietokyvyn, uskalluksen puuttumisen ympäristön tutkimiseen sekä tuntee jatkuvaa pelkoa. Lapsi saattaa alkaa itkeä äidin lähdettyä huoneesta ja mennä tilanteesta tolalleen. Vaikka huoneessa olisi toinen aikuinen, ei hänkään usein kelpaa lohduttajaksi. (Sinkkonen & Kalland 2001, 182-184.) Ristiriitaisesti kiinnittyneiden lasten äidit toimivat usein ailahtelevalla tavalla, mikä johtaa siihen, etteivät lapset pysty ennakoimaan äidin liikkeitä. Lapsilta puuttuu siis säännönmukaisuutta ja ennustettavuutta, mikä tuo epävarmuuden tunnetta lapselle. Leikki-ässä ristiriitaisesti kiinnittynyt lapsi tuntee vuorovaikutustilanteissa epävarmuutta, mikä puolestaan voi heijastua auktoriteettiristiriitoihin sekä yhteenottoihin kavereiden kanssa. (Vilen ym. 2006, 87-93.)

Turvallinen kiintymyssuhde ei aina takaa onnistunutta kehitystä, mutta se takaa kuitenkin hyvät mahdollisuudet haasteista selviämiseen elämässä. Välttävästi ja ristiriitaisesti kiinnittyneet lapset omaavat omia vahvuuksia, joita on tuettava sekä erilaisia heikkouksia joita on mahdollista kompensoida. (Sinkkonen & Kalland 2001, 177.) Kasvattajan kannalta on kuitenkin tärkeää tuntea erilaisia kiintymyssuhteita, jotta on mahdollista ymmärtää lapsen kehityksen monimuotoisuutta, kiinnostuksen kohteita sekä lapsen lahjakkuuseroja. Ero kiintymyssuhteissa erottavat lapsia mm. siinä miten he toimivat sosiaalisissa suhteissa tai vuorovaikutustilanteissa.

4.2 Kiintymyssuhteen ymmärtäminen päivähoidossa

Kun lapsi aloittaa päivähoiton, se merkitsee lapselle eroa vanhemmista eli ensisijaisista kiintymyksen kohteista. Kokemus on usein ahdistava ja voimakas niin lapsen kuin vanhemmankin kokemana. Tämän vuoksi lapsi sekä vanhemmat tarvitsevat tukea, jota päivähoiton tulisi heille tarjota. Helpoiten päivähoiton aloittaminen sujuu, kun lapsi oppii ensin kiinnittymään johonkin päivähoiton aikuiseen ja sitä myötä vähitellen muihin. Tärkeää on myös, että kannatellaan vanhempien ja lapsen kiintymyssuhdetta päivän aikana, esimerkiksi valokuvien avulla. Yleensä turvallinen kiintymyssuhde vanhempiin mahdollistaa sen, että lapsi pystyy melko pian sopeutumaan uuteen tilanteeseen, eli lapsi pystyy ottamaan etäisyyttä vanhempiin luottaen ja ennakkoiden, että vanhemmat tulevat kyllä häntä hakemaan päiväkodista. (Äiti mie meen Eijan luo. 2007.)

Kun lapsen ja kasvattajan välille muodostuu turvallinen kiintymyssuhde, lapsi saa rohkeutta ja varmuutta laajentaa elinpiiriä, halukkuutta oppia uutta sekä vastaanottaa uusia asioita ympäristöstä. (Sinkkonen, 2001, 42-45.) Turvallisen kiintymyssuhteen saaneella lapsella on hyvät mahdollisuudet vastavuoroisuuteen sekä empatiaan. Tällainen lapsi sietää usein paremmin vastoinkäymisiä ja stressiä kuin turvattomasti kiintynyt lapsi. Ilman päivähoiton kasvattajan ja lapsen välistä turvallista kiintymyssuhdetta lapsi ei sopeudu helposti päiväkotiin, vaan sopeutuminen on haastavaa ja yleensä aikaa vievää. (Sinkkonen & Kalland 2001, 129-130.)

Pieni lapsi ilmaisee eroahdistusta eri tavoin Lapsi voi ilmaista eroahdistusta voimakkaalla itkulla, takertumisella vanhempiin ja kiukuttelulla. Joskus voi kuitenkin olla niin, että lapsi ei ilmaise eroahdistusta lainkaan. Jälkimmäisessä tapauksessa lapsen ahdistuksen ilmaisu voi olla niin niukkaa, että sitä on ulkopuolisen vaikeaa havaita. Tällainen lapsi voi heijastaa eroahdistustaan mm. kiukuttelulla, passiivisuudella, levottomuudella tai toisten lasten kimppuun käymisellä. Nämä voivat toimia lapsen keinoina ilmaista eroahdistustaan, ja ammattilaisen on vain pystyttävä yhdistämään nämä tekijät siihen. (Äiti mie meen Eijan luo, 2007.)

Useimmiten vanhemmat ovat tietoisia lapsen ahdistusherkkyydestä erotilanteessa. Vanhempi voi myös itse kokea erotilanteen voimakkaana, eikä tällöin kykene auttamaan omin voimin lasta tässä tilanteessa. Vanhempi saattaa yrittää välttää tätä ahdistuksen tunnetta esim. lähtemällä erotilanteesta mahdollisimman pian pois. Tämä tilanne on lapselle hankala, sillä silloin lapsi saattaa jäädä ilman tarvitsemaansa tukea. Päivähoidon ammattilaisen haasteena tässä tilanteessa on se, että on toisaalta kuunneltava vanhempaa, mutta toisaalta tuettava lasta ja vanhempaa. Kasvattajan on vaikeaa kannatella sekä lasta että vanhempaa tällaisessa solmukohdassa. (Munter 2001, 42-48.)

4.3 Mielikuvien kannattelu

Pieni lapsi tuntee olonsa helposti turvattomaksi joutuessaan vieraaseen tilanteeseen, jossa omat vanhemmat eivät ole läsnä. Tällaisessa tilanteessa on lapsen kannalta tärkeää, että lapsi kykenee kannattelemaan mielikuvaa omista vanhemmista. Mielikuva vanhemmista tuo lapselle turvallisuuden tunteen. (Munter 2001, 42-48.)

Pieni lapsi ei itse kuitenkaan pysty kannattelemaan mielikuvia vanhemmistaan kovinkaan pitkään. Alle 2-vuotias tarvitsee tukea kuvien kannattelussa. Esimerkiksi valokuvat vanhemmista, omat lelut, vanhemmista puhuminen ja lapsen ikävän sanoittaminen auttavat lasta turvallisuuden tunteeseen. Vanhempien puheeksi ottaminen voi hetkellisesti kasvattaa ikävää, mutta on kuitenkin parempi keino, kuin että ei kannattelisi mielikuvaa vanhemmista. Kolmevuotiaalla lapsella on identiteetin kehittymisen turvin jo paljon enemmän valmiuksia käsitellä eroon liittyviä tunteita kuin vaikkapa yksivuotiaalla. (Sinkkonen, J. 2001. s. 178-179)

Kun lapsi kokee päivähoidossa olonsa turvatuksi, hän alkaa lapsi vähitellen kehitellä omia selviytymiskeinoja olonsa turvaamiseksi. Aina kuitenkin lapsella ei ole mahdollisuutta turvautua aikuiseen, jolloin eroahdistus voi johtaa hyvin voimakkaaseen ahdistukseen. Lapsi voi käyttäytyä aggressiivisesti, vetäytyä muista, riehua tai olla syömättä. Aikuisen tuki onkin lapselle tärkeää. (Sinkkonen & Kalland 2001, 182.) Oma aikuinen on varsinkin päivähoidon

aloittamisen yhteydessä hyvä keino eroahdistukseen. Oma aikuinen tuntee oman lapsen hyvin, tuntee perheenjäsenten nimet ja osa lohduttaa lasta näiden asioiden turvin. Jos ei tunne lasta, on häntä vaikea lohduttaa. Jos ei tiedä, että lapsen isovanhempia kutsutaan mummuksi ja vaariksi, niin mummosta ja papasta puhuminen ei silloin lasta lohduta, sillä lapsella ei sellaisia ole. (Munter 2001, 42-48.)

5. OPINNÄYTETYÖN TOTEUTTAMINEN

5.1 Tutkimusmenetelmä ja opinnäytetyön tavoitteet

Opinnäytetyöni on laadultaan kvalitatiivinen eli laadullinen selvitys. Päädyin käyttämään laadullista menetelmää, koska halusin selvittää työntekijöiden kokemuksia avoimilla kysymyksillä, johon kvalitatiivinen menetelmä on mielestäni soveltuvin. Laadullisessa tutkimuksessa on usein pieni otanta, koska aineisto pyritään analysoimaan mahdollisimman perusteellisesti. Otanta määräytyy tutkimuskohteen mukaan. Ihmisiä ei valita esimerkiksi sattumanvaraisesti haastatteluun, vaan kyse on ennalta suunnitellusta joukosta ihmisiä. (Eskola & Suoranta 2003, 15–18.)

Opinnäytetyöni on selvitys, sillä tarkoituksena on selvittää päivähoiton työntekijöiden kokemuksia Pienille parasta –projektiin liittyen. Selittävän tutkimuksen tarkoituksena on löytää jokin selitys tilanteelle tai ongelmalle eli etsiä ja tunnistaa syy-seuraussuhteita. Selvityksen kohdejoukkoa lähestytään ainutlaatuisina ja aineistoa tulkitaan sen mukaisesti.

Opinnäytetyöni selvitystehtävät ovat seuraavat:

1. Miten Lappeenrannan kunnallisten päiväkotien alle 3-vuotiaiden ryhmissä on Pienille parasta projektin toimintamallit otettu vastaan?
2. Mitä konkreettista projekti on tuonut mukanaan alle 3-vuotiaiden ryhmiin?
3. Miten maastoutuminen on kaiken kaikkiaan onnistunut?

Opinnäytetyöhöni tutkittavan aineiston keräsin kyselyn avulla. Lomake koostui suljetuista ja avoimista kysymyksistä. Monivalintakysymykset analysoin tilastollisesti Webropol –ohjelman sekä Excelin avulla. Avoimet kysymykset analysoin sisällön analyysia käyttäen. Laadullisen selvityksen ensisijaisena kohteena onkin kyselyn kohteena olevien mielipiteiden ja kokemusten esille tuominen. Avoimet kysymykset sopivatkin tähän tilanteeseen hyvin. (Hakala 2001, 17.)

Laadulliselle selvitykselle on tyypillistä myös se, että tutkimus on luonteeltaan kokonaisvaltaista tiedon hankkimista. Aineistoa kootaan luonnollisissa eli todellisissa tilanteissa. Siinä suositaan ihmisiä tiedonkeruun instrumenttina. Laadulliselle tutkimukselle on tyypillistä myös se, että kohdejoukko valitaan tarkoituksenmukaisesti eikä satunnaisesti. (Hirsjärvi ym. 2004. s.155.) Minulla kohdejoukoksi muodostui päiväkodissa alle kolmevuotiaiden ryhmissä työskentelevät lastentarhaopettajat sekä lastenhoitajat.

Kvalitatiivisessa selvityksessä ei pyritä tilastolliseen yleistykseen aiheesta. Yleensä tarkoituksena on kuvata ilmiötä tai tapahtumaa sekä ymmärtää toimintaa ja muodostaa teoreettisesti mielekäs tulkinta. Selvityksen suunnitelma muotoutuu usein tutkimuksen edetessä. Tapauksia käsitellään aina ainutkertaisina. (Tuomi & Sarajärvi. 2009, 85-86.) Tutkimuksen aineisto on hankittava sellaisella metodilla, että tutkittavien ääni saadaan varmasti kuuluviin. Kysely oli hyvä tapa saada kohderyhmän kokemuksia ja mielipiteitä julki.

Tuomi ja Sarajärvi (2009, 18-19) muistuttavat, että laadullinen selvitys tarvitsee aina perustakseen vankkaa teoriaa. Mikään tutkimus tai selvitys ei ole pätevä eikä luotettava ilman teoriapohjaa. Jokainen voi kuitenkin itse valita miten ja mitä teoriaa käyttää ja missä suhteessa. Teorian valintaan on hyvä käyttää aikaa ja harkintaa. Teorian on tuettava tuloksia.

5.3 Kyselyn toteutus

Kyselymenetelmä on tehokas ja aikaa säästävä tapa saada tietoa asiasta. Tärkeää on kyselylomakkeen huolellinen suunnittelu. Hyvin suunniteltu lomake on vastaajalle selkeä ja helposti ymmärrettävissä oleva. (Hirsjärvi ym. 2004, 184). Huolellinen suunnittelu lisää myös vastausten luotettavuutta. Jos kysymykset ovat epäselviä tai vastausvaihtoehtoja liian vähän, voi helposti tulla väääränlaisia tuloksia. Edellä mainittujen seikkojen vuoksi käytin paljon aikaa lomakkeiden laadintaa, jotta saisin luotettavia tuloksia, ja aineiston analyysi olisi vastauksista helppoa. Oman aikataulun laatiminen on myös helpompaa kun on selkeä aika, johon mennessä kysely on palautettava.

Kyselyssä, kuten missä muussa tahansa menetelmässä, on heikkoutensa. Kyselyn heikkoutena on ensinnäkin se, ettei koskaan voi tietään miten vakavasti vastaaja ottaa kyselyn. Jos vastaajalla on kiire, ei hän välttämättä paneudu syvällisesti kysymykseen ja sopivan vaihtoehdon valintaan. (Hirsjärvi ym. 2006, 184.) Toisaalta heikkoutena voi olla vastausvaihtoehtojen sopimattomuus vastaajan näkökulmaa ajatellen. Vastaaja ei välttämättä löydä vaihtoehtoista itselleen juuri sopivaa vaihtoehtoa, vaan valitsee lähinnä olevan vaihtoehdon. Tämä vaikuttaa heti luotettavuuteen. On kuitenkin äärettömän vaikeaa laatia sellainen kyselylomake, josta jokainen vastaaja voisi joka kysymykseen löytää juuri oikean, itsenään tyydyttävän vastausvaihtoehdon. Ongelma kyselyssä on myös kato eli se määrä, johon ei vastata. (Hirsjärvi ym. 2006, 184.)

Valitsin lomakkeeseen monivalintakysymyksiä sekä avoimia kysymyksiä. Molemmissa kysymyksissä on vahvuutensa ja heikkoutensa, mutta yhdessä nämä tuottavat parhaita ja luotettavia vastauksia. Avoimet kysymykset mahdollistavat vastaajan kertomaan, mitä mieltä todella asiasta on. Monivalintakysymykset taas esittävät valmiita vastausvaihtoehtoja, mutta samalla nopeuttavat vastaamista. (Hirsjärvi ym. 2004, 190.) Lomake, joka koostuisi 30 avoimesta kysymyksestä tuottaisi varmasti paljon tietoa, mutta on raskas niin vastaajalle kuin analysoijalle. Siksi on hyvä käyttää sopivassa suhteessa molempia.

Monivalintakysymykset mahdollistavat helpon vastausjakauman vertailun. Monivalintakysymykset helpottavat myös vastaajaa vastamaan ja valmiit vastausvaihtoehdot nopeuttavat vastaamista. (Hirsjärvi ym. 2004,190.) Kyselyn laatijan on helpompi käsitellä ja analysoida vastauksia. Nämä olivat syyt, joiden vuoksi päätin käyttää kyselyssäni myös runsaasti monivalintakysymyksiä.

Lähetämiini kyselylomakkeisiin vastasivat Lappeenrannan kaupungin kunnallisissa päiväkodeissa, alle 3-vuotiaiden ryhmissä työskentelevän lastentarhanopettajat sekä lastenhoitajat. Kyselyiden lähettäminen tapahtui Webropol -ohjelman avulla, sillä se oli luotettava ja helppo tapa lähestyä päiväkoteja. Internetkyselyiden käyttäminen on helppo, nopea ja tehokas tapa saada kerättyä tietoa.

Kyselyissä lähdin liikkeelle niin, että laitoin ensin saatekirjeen päiväkotien johtajille. Päiväkodin johtajat käänsivät sähköpostiviestini tarkoitettuun kohderyhmään eli päiväkodin alle kolmivuotiaiden ryhmiin. Sähköpostiviestissä oli ensin johdattelu aiheeseen (mikä kyselyn tarkoitus, mihin tietoja käytetään ym.) ja sitten suora linkki Webropol-kyselyyni.

Kyselyitä varten hain tutkimuslupaa Lappeenrannan kasvatus ja opetus-toimelta. Tutkimuslupa myönnettiin 29.4.2010. Kyselyt lähetin toukokuun 2010 aikana kaikkiin Lappeenrannan kunnallisiin päiväkoteihin. Vastausaika kyselyyn oli kolme viikkoa.

5.4 Kyselyn luotettavuus ja eettisyys

Laadullisen aineiston ja siitä tulkinnan avulla löydettyjen merkitysten luotettavuus riippuu kahdesta eri tekijästä. Luotettavuuteen vaikuttaa, miten tulkinnan avulla löydetyt merkitykset vastaavat tutkimushenkilöiden ilmaisussaan tarkoittamia merkityksiä ja missä määrin ne vastaavat taustalle olevia teoreettisia lähtökohtia. Kun on kyse laadullisesta tutkimuksesta, tiedon luotettavuudessa on ennen kaikkea kysymys tulkintojen validiteetista. (Syrjänen ym. 2007, 129.)

Aineiston kohdalla validiteetilla tarkoitetaan ennen kaikkea aitoutta. Aitoutta on se, kun tutkimukseen osallistuneet henkilöt ilmaisivat itseään samasta asiasta kuin tutkija odotti. Aineiston on myös oltava relevanttia eli merkityksellistä ongelmanasettelun taustalla olevien teorioiden suhteen. (Syrjänen ym. 2007, 129.)

Kyselylomakkeita lähetin kaiken kaikkiaan 24, joista minulle palautui takaisin 16. Vastauksia tuli takaisin siis yli puolelta. Koska kyseessä on laadullinen selvitys, ei suuria yleistyksiä ole mahdollista tehdä, mutta suuntaa antavia vastauksia on mahdollista saada. Koin saaneeni selvitykseeni riittävästi vastauksia, joten lisäkyselyitä ei ollut tarvittavaa tehdä. Vastaajista puolet oli lastentarhanopettajia ja puolet lastenhoitajia.

Lomakkeisiin oli kaiken kaikkiaan vastattu hyvin ja asiallisesti. Osa avoimista kysymyksistä oli jäänyt ilman vastausta joissain lomakkeissa, mutta pääsääntöisesti oli vastattu kaikkiin kysymyksiin. Olin pyrkinyt tekemään kysymyksistä selkeitä ja yksinkertaisia rakenteeltaan, jotta kysymykset eivät aiheuttaisi epäselvyyttä. Monivalintakysymyksissä olisi lisäksi *en osaa sanoa* – vaihtoehto, jonka saattoi valita mahdollisissa epäselvissä kysymyksissä tai jos vastaajalla ei ollut mielipidettä/tietoa johonkin kysymykseen.

Kyselyyn vastattiin nimettömänä, mikä tukee selvityksen luotettavuutta. Kun vastauksen voi antaa anonyyminä, niin henkilö usein antaa luotettavamman vastauksen, kuin jos vastaukset annettaisiin omalla nimellä. Selvitystä tehdessä pyrin saatekirjeen muodossa tiedottamaan vastaajille, mihin tietoja tarvitaan ja mihin vastauksia käytetään. Tuomen ja Sarajärven (2009) mukaan tutkijan oma sitoutuneisuus selvitykseen vaikuttaa myös aineiston luotettavuuteen. Selvitys aiheesta oli tärkeä ja aiheellinen tehdä, joten oma motivaationi ja paneutumiseni selvityksen tekemiseen tukee myös selvityksen luotettavuutta.

5.5 Aineiston analysointi

Kvalitatiivisen eli laadullisen tutkimuksen suurimpia haasteita on aineiston analyysi. Kvalitatiivinen tutkimus vaatii paljon käsityötä, luovuutta sekä tutkijalta herkkyyttä omaan aineistoonsa ja lukeneisuutta. (Syrjänen 2007, 8-9.) Tavoitteena laadullisessa tutkimuksessa on inhimillisen tiedon lisääminen, minkä vuoksi on kyettävä tutkimaan ja tarkastelemaan saamiaan tuloksia. Oivaltava tutkinta syntyy parhaiten, kun teoria ja empiria vuoropuhelevat keskenään. Tutkijan on otettava oma aineiston haltuun syvällisesti, mikä mahdollistaa uuden tiedon rakentamisen tutkimustehtävien avulla. (Syrjänen 2007, 8-9.)

Aineiston analyysin on muodostettava aineiston keruun kanssa yhtenevä kokonaisuus, jotta tutkimus olisi eheä kokonaisuus. Tutkimuksen ydinasioita ovat analyysi, tulkinta ja johtopäätös. (Hirsjärvi ym. 2004, 209.) Analyysivaiheessa selviää, minkälaisia vastauksia saadaan.

Hirsjärven (2004) mukaan tutkimuksen luonne määrittelee analyysin muodon ja ajankohdan. Itse aloitin aineiston analyysin, kun olin saanut kaikki kyselyt takaisin. Oli hyvä ensin tarkastella saatuja vastauksia kokonaisuutena ja tehdä vertailuja, kuin että olisi alkanut analysoida yhtä kysymystä, ilman kokonaisuuden hahmottamista. Kvalitatiivinen selvitys etenee tietyn spiraalin mukaisesti, jolloin analyysi kietoutuu tutkimuksen sisään. (Hirsjärvi ym. 2004, 223-224.)

Analyysi on hyvä aloittaa tietojen tarkistuksella eli sisältykö aineistoon virheellisyyksiä tai puuttuuko jotain. Toisessa vaiheessa keskitytään mahdollisiin tietojen täydentämisiin. Jos ei ole saatu tarpeeksi vastauksia, jotta kyselyä voitaisiin pitää luotettavana tai saada tarpeeksi tietoa, voidaan tietoja täydentää tekemällä vielä haastatteluja kohderyhmälle. Tietojen täydentämistä voi olla myös jo annettujen tietojen täsmentäminen (onnistuu, jos kyselyihin vastattu nimellä). Kolmas vaihe on aineiston järjestäminen tiedon tallentamista ja analyysia varten. Aineiston järjestäminen laadullisessa tutkimuksessa on aina suuritöistä ja vie aikaa. (Hirsjärvi ym. 2004, 210.)

Aineiston analyysin keinoja on monenlaisia. Jos tutkimuksessa pyritään selittämään, käytetään useimmiten tilastollista analyysiä ja päätelmien muodostusta. Jos tutkimuksessa on puolestaan tarkoitus ymmärtää, käytetään laadullista analyysiä ja päätelmien tekoa. Jokaisen tutkijan on osattava valita omaan tutkimukseensa sopiva tapa aineiston analyysiin. Tavallisimmat tavat laadullisen aineiston käsittelyyn ovat teemoittelu, tyypittely, sisällönerittely ja diskurssianalyysi. (Hirsjärvi ym. 2009, 224.) Itse koin aineiston analyysin oman oppinäytetyöni kannalta sopivimmaksi vaihtoehdoksi, sillä selvityksessä tarkoituksena on ymmärryksen lisääminen asiasta.

Aineiston analysoinnin aloitin käymällä läpi kaikki kyselylomakkeet tarkistamalla mahdolliset virheet tai puutteet. Kaikkiin palautettuihin kyselyihin oli vastattu hyvin. Muutamassa lomakkeessa oli jätetty yhteen tai kahteen avoimeen kysymykseen vastaamatta, mutta kaiken kaikkiaan kysymyksiin oli vastattu hyvin. Olin aivan positiivisesti yllättynyt, miten hyvin sain avoimiin kysymyksiin vastauksia. Kaikki kysymykset otin mukaan analyysiin.

Miles ja Huberman (1994) kuvaavat aineistolähtöisen laadullisen eli induktiivisen aineiston analyysiä kolmivaiheiseksi prosessiksi.

- 1.) aineiston pelkistäminen eli redusointi
- 2.) aineiston ryhmittely eli klusterointi
- 3.) teoreettisten käsitteiden luominen eli abstrahointi

Ennen aineiston analyysin aloittamista sisällönanalyysissa, tulee määrittää analyysiyksikkö, joka voi olla sana tai lause. Analyysiyksikön määrittämistä ohjaavat tutkimustehtävä ja aineiston laatu.

Kun puhutaan aineiston redusoinnista, niin tarkoitetaan aineiston pelkistämistä. Pelkistämisessä informaatio pelkistetään niin, että karsitaan kaikki epäolennainen pois. Pelkistäminen voi olla tiivistämistä tai pilkkomista. Aineiston pelkistämistä ohjaa tutkimustehtävä, jonka mukaan aineistoa pelkistetään litteroimalla eli kirjoitetaan puhtaaksi. Aineisto voidaan litteroida kokonaan tutkimustehtävän tarpeen mukaisesti tai tietyiltä osin. (Hirsjärvi ym.

2004, 221-222.) Aineistoa voidaan myös koodata. Tällä tarkoitetaan sitä, että etsitään aineistosta tutkimustehtävälle olennaiset ilmaukset, jotka esimerkiksi alleviivataan tekstistä (helpottaa myöhemmin niiden huomaamista).

Aineiston klusteroinnilla eli ryhmittelyllä tarkoitetaan sitä, että aineistosta koodatut alkuperäisilmaisut käydään vielä läpi tarkasti ja etsitään aineistosta samankaltaisuuksia. Seuraavaksi samaa asiaa tarkoittavat käsitteet ryhmitellään ja yhdistetään yhdeksi luokaksi, jolle annetaan nimi luokan sisältöä kuvaavalla käsitteellä. Luokittelun avulla saadaan aineistoa tiivistettyä, mikä helpottaa sen käsittelyä. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 108-113.)

Klusterointia seuraa aineiston abstrahointi, jossa erotetaan aineistosta tutkimuksen kannalta olennainen tieto. Valitun tiedon perusteella muodostetaan teoreettisia käsitteitä. Käsitteellistämisessä edetään alkuperäistiedon käyttämistä kielellisistä ilmauksista teoreettisiin käsitteisiin ja johtopäätöksiin. Tätä jatketaan yhdistelemällä luokituksia niin kauan kuin mahdollista. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 108-113.)

Aineistolähtöisessä sisällönanalyysissä ideana on yhdistellä käsitteitä ja näin saada vähitellen vastaus tutkimustehtävään. Perustana ovat tulkinta ja päättely. Eteneminen tapahtuu empiirisestä aineistosta kohti käsitteellisempää näkemystä tutkittavasta ilmiöstä. Teoriaa ja johtopäätöksiä verrataan koko ajan alkuperäisaineistoon uutta teoriaa muodostettaessa. (Hirsjärvi ym. 2004, 221-230.)

Koska tein kyselyn Webropol –ohjelmalla, sain kaikkiin suljettuihin kysymyksiin heti valmiit yhteenvedot diagrammin muodossa. Tämä helpotti huomattavasti kyselyiden läpikäymistä. Valmiit diagrammit helpottivat hahmottamaan kokonaisuuksia ja tekemään vertailuja. Tarkistin kuitenkin vielä, että ohjelma oli laskenut prosentit oikein, sillä halusin olla varma tulosten luotettavuudesta.

Avoimet kysymykset kävin läpi sisällön analyysillä. Ensimmäiseksi kirjasin ylös vastausten alkuperäisilmaukset eli sanasta sanaan kuten vastaaja oli vastannut. Tärkeää tässä vaiheessa on erottaa vastauksista olennainen ja epäolennainen

tieto. Pelkistetyistä ilmauksista muodostin alkuperäisilmauksia yhdistämällä ja tiivistämällä samankaltaisia alkuperäisilmauksia. Pelkistettyjen ilmausten jälkeen muodostin ensin alaluokkia, jotka olivat tiivistetympi muoto pelkistetyistä ilmauksista. Lopuksi alaluokista muodostuivat lopulliset yläluokat. Analysointi tapahtui siis tiivistämällä vastaukset yläluokan ilmauksiksi.

6. TULOKSET

Kyselyssä oli kaiken kaikkiaan 39 kysymystä: 27 monivalintakysymystä ja 9 avointa kysymystä. Lomakkeen alussa oli 3 taustatietoa käsittelevää kohtaa, joiden avulla selvitin, kuuluuko vastaaja kyselyn kohderyhmään. Jokainen vastaaja kuului, eli kyselyt olivat menneet oikeaan paikkaan.

Taustatiedot käsittelivät vastaajan ammattinimikettä, ryhmän ikäjakauma sekä sitä, oliko ryhmässä käytössä Pienille parasta –projektin toimintamalleja. Vastaajista 50% oli lastentarhaopettajia ja 50% lastenhoitajia. Päiväkotiryhmissä olevien lasten ikä vaihteli 10 kuukauden iästä 4 vuoteen. Kaikissa vastanneissa päiväkotiryhmissä oli projektin toimintamalleja käytössä ja projekti muutenkin vastaajalle tuttu.

6.1 Uudet työtavat ja niiden käyttöönotto

Suurin osa kyselyyn vastanneista (93,3%) totesi projektin tuoneen ryhmään uusia, erilaisia työ- ja toimintamalleja, vain yksi vastaajista oli eri mieltä. Tämä tulos kertoo hyvin siitä, miten tärkeä projekti on ollut toteuttaa. Vastaukset kertovat myös siitä, että uusille toimintamalleille on ollut tarvetta ja päiväkodeissa on oltu motivoituneita ottamaan vastaan uusia tapoja toimia lasten kanssa. Vastaus oli kyllä aika oletettavissa oleva, sillä Pienille parasta – projekti on nimenomaan työtapoihin ja toimintamalleihin perustuva.

Taulukossa 1 on eritelty, mitä uusia työtapoja projekti on tuonut päiväkotiryhmiin. Kysymykseen uusista työtavoista sai jokainen vastata

vapaasti omin sanoin eli se oli avoin kysymys. Vastaajia oli 16, joten joihinkin päiväkotiryhmiin oli tullut projektin myötä useampia toimintamalleja eli yksi vastaaja on voinut vastata useampaan kohtaan.

Taulukko 1: Projektin myötä tulleet uudet työtavat

Oma hoitaja –käytäntö	13/16
Uusi tutustumiskäytäntö	11/16
Kotivierailut perheen luona	4/16
Valokuvien käyttö päiväkodilla	3/16
Siirtopalaverit	3/16
Pienryhmätoiminta	2/16

Kaikki, jotka kokivat saaneensa uusia työtapoja työhön, kokivat uusien työtapojen omaksumisen helpoksi. Uusien toimintamallien käyttöönoton hankalaksi yhdelle vastaajista oli tehnyt se, ettei koko tiimi ollut sitoutunut täysillä projektiin. On aivan totta, että ellei koko tiimi ole mukana, on uusien työtapojen käyttöönotto varmasti vaikeaa. Välillä uusien toimintamallien omaksuminen on hankalaa, vaikka taustalla on koko tiimin tuki. Siksi on ymmärrettävää, ettei kukaan yksin ole lähtenyt viemään uudenlaisia työtapoja eteenpäin, ryhmän arkeen. Muutos vaatii ympärilleen tukiverkkoa.

Seuraavassa kohdassa kysyin, olivatko työntekijät saaneet tarpeeksi ohjausta projektin käytäntöjen omaksumiseen. 12,5% vastanneista koki, että ohjausta olisi saanut olla lisää ja että päiväkodin johtajalta olisi toivottu myös lisää tukea toimintamallien käyttöönottamisessa. Muut olivat tyytyväisiä ohjauksen määrään.

Oma aikuinen –mallin käytäntöjen omaksuminen tuntui aluksi kankealta, kun mallia jo soveltaneiden päiväkotien käytännöt tuntuivat hankalilta niin pitkälle vietyinä omaan työhön. Tuntui myös että omassa työssä jo ollut pitkälle käytössä mallin esille tuomat asiat. Nyt on kuitenkin löytynyt oma tapa soveltaa käytäntöä ja projektin tuomat käytännöt ovat luonteva osa omaa työtä.

6.2 Oma kehittyminen projektin myötä

Vastaajista kaikki kokivat kehittyneensä ammatillisesti projektin ansiosta. Itsevarmuutta koki saaneensa lisää 87,5% vastaajista. 81,3% vastaajista koki, että työssä tarvittavat perushoidolliset taidot kehittyivät jonkin verran projektin ansiosta. Kaiken kaikkiaan vastaajista lähes kaikki kokivat, että Pienille parasta –projekti on helpottanut työtä päiväkodissa. Yksi vastaajista oli jokseenkin eri mieltä asiasta.

Taulukossa 2 esitetty työntekijöiden toiveita lisä koulutuksesta tai keskusteluista. Osa vastaajista on voinut toivoa useampaa vaihtoehtoa. Selvästi eniten lisää toivottaisiin oman ryhmän palavereja.

Taulukko 2: Minkä verran työntekijät toivoivat lisää palavereja ja lisä koulutusta

Oman ryhmän palavereja	73,3%
Talon yhteisiä palavereja	20%
Konsultaatiota projektista	20%
Kehittämiskokouksia	26,7%

6.3 Uusien työtapojen näkyminen arjessa

Kaikissa vastanneiden ryhmissä oli käytössä oma aikuinen malli. Oma aikuinen mallin koettiin ennen kaikkea helpottaneen omaa työtä ja arkea, sen koettiin

mahdollistavan pienryhmätoiminnan sekä lapsen turvallisen kiinnittymisen ensin yhteen päivähoidon aikuiseen ja vähitellen muihin ryhmän aikuisiin. Oma aikuinen mallin koettiin myös helpottavan vanhempien kanssa tehtävää yhteistyötä. Osassa ryhmistä oli ollut jo oma aikuinen malli käytössä (ei sillä nimellä, mutta vastaavanlainen periaate toiminnassa), joten osa koki, että nyt toiminnalle saatiin vain nimi.

Ryhmissä oma aikuinen osallistuu mahdollisuuksien mukaan oman lapsen perushoidollisiin tilanteisiin. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että oma aikuinen auttaa lapselle vaatteet päälle, riisuu, nukuttaa, ruokailee yhdessä lapsen kanssa yms. Yhdellä aikuisella on (ryhmän koosta riippuen) keskimäärin 5 omaa lasta. Oma aikuinen vastaa siis päivän aikana omien lasten perushoidollisista menetelmistä mahdollisuuksien mukaan. Tietenkin kun työvuoro loppuu, niin vastuu perushoidollisista menetelmistä siirtyy ryhmässä muille.

Helpottaa lapsen tutustumista ja kiintymistä, myös tehtävät jakautuvat paremmin aikuisten kesken.

Kun lapsen kanssa toimii yksi ja sama aikuinen, niin lapsi muodostaa häneen vähitellen kiintymyssuhteen. Kun luottamus yhteen päivähoiton aikuiseen on syntynyt, syntyy luottamus vähitellen toisiinkin. Toiset muodostavat luottamussuhteen nopeasti, toisilla se voi viedä kauankin. Yksi turvallisen kiinnittymisen merkeistä on se, että lapsi pystyy jakamaan oman aikuisen muiden lasten kanssa. Turvattomasti kiinnittynyt lapsi vaatii omaa aikuista itselleen, eikä hyväksi, jos hän on muiden lasten kanssa. (Sinkkonen & Kalland 2001, 23.)

Alla olevassa taulukossa on selvitetty Hyvä alku hoitopolulla –tutustumismallin tunnettavuutta sekä Vasu-keskusteluun liittyviä käytänteitä.

Taulukko 3 : Hyvä alku hoitopolulla –tutustumismallin tunnettavuus sekä vasu-keskusteluun liittyviä käytänteitä

Kyllä Ei

Minulle on tuttu Hyvä alku hoitopolulla –päivähoitoon tutustumismalli	93,8%	6,2%
Ryhmässämme on mahdollisuus käydä ensimmäinen tutustumiskeskustelu lapsen kotona	93,8%	6,2%
Ryhmässämme on mahdollisuus käydä Vasu- keskustelu lapsen kotona	93,8%	6,2%

Kyselyyn vastanneista oma aikuinen vastasi (mahdollisuuksien mukaan) oman lapsen Vasu-keskustelun käymisestä vanhempien kanssa sekä muista lapseen liittyvistä keskusteluista vanhempien kanssa. Tämä käytäntö on hyvä, sillä vanhemmilla on helposti muodostunut luottamussuhde lapsen omaan aikuiseen, jolloin keskustelu sujuu luontevasti. Aina kuitenkin vanhemmat eivät muodosta luottamussuhdetta lapsen oman aikuisen kanssa, vaan vanhemmilla saattavat kemia toimia toisen ryhmän aikuisen kanssa.

Yhteistyö perheiden kanssa helpottuu ja syntyy vahvempi kasvatuskumppanuusside.

Kyselyistä kävi ilmi, että yhtä päiväkotiryhmää lukuun ottamatta, vanhemmilla oli mahdollisuus valita käyvätkö Vasu keskustelun päiväkodissa vai kotonaan. On hienoa, että hoitohenkilöstö on mahdollistanut sen, että vanhemmat voivat valita itselleen parhaiten sopivan vaihtoehdon keskustelun käymiseen. Toiselle voi olla kauhistus, että päiväkodista joku tulisi kotiin käymään, toiselle taas se voi olla luonnollisempi paikka keskustelun käymiselle kuin päiväkotit. Mahdollisuus valintaan tukee kasvatuskumppanuutta.

Vanhemmat kertovat paremmin omasta lapsesta, näin saatu tieto tulee heti käytäntöön.

Kaikki vastaajat totesivat, että lapsen aloittaessa päivähoidon henkilökunta pyrkii joustamaan omissa työvuoroissaan hoidon alussa niin, että oma aikuinen voi olla aamuisin vastaanottamassa lasta. Tietenkään aina joustaminen ei onnistu, mutta minusta on hienoa, että siihen kuitenkin pyritään

mahdollisuuksien mukaan. Vanhempana se kertoo minusta työntekijöiden ammattitaidosta ja sitoutuneisuudesta työhön sekä lapsen parhaaksi toimimisesta.

On vuorovaikutteisesti koko ajan läsnä.

Vastauksista kävi ilmi, että kaikissa ryhmissä oli käytössä valokuvia lapsen perheistä ylläpitämässä lapsen kiintymyssuhdetta vanhempiin. Päivän aikana on tärkeää, että varhaiskasvatushenkilöstö ylläpitää kiintymyssuhdetta vanhempiin, sillä pieni lapsi ei sitä itse pysty pitämään. Kasvattaja voi puhua vanhemmista lapsille tai käyttää apunaan lapselle tärkeitä leluja tai valokuvia. Valokuvat ovat helppo, yksinkertainen ja hyvä tapa lapsen kiintymyssuhteen ylläpitämiseen. Valokuvat on hyvä olla lapsen saatavilla, jolloin lapsi saa ne, kun niitä tarvitsee.

Taulukossa 4 on esitetty, miten oma aikuinen malli näkyy arjessa sekä minkä verran oma aikuinen osallistuu mihinkin arjen toimintoihin. Kukaan vastaajista ei ollut valinnut vastauksekseen jokseenkin tai täysin eri mieltä asiasta -vaihtoehtoja, vaan kaikki vastaajat olivat valinneet joko täysin tai jokseenkin samaa mieltä -vaihtoehdon.

Taulukko 4: Oma aikuinen käytännön näkyminen päivähoiton arjessa

	TS	JS
Oma aikuinen osallistuu mahdollisuuksien mukaan oman lapsensa perushoidollisiin menetelmiin	56,3%	43,7%
Oma aikuinen keskustelelee pääsääntöisesti omaan lapseen liittyvistä asioista vanhempien kanssa	62,5%	37,5%
Oma aikuinen käy oman lapsen Vasu-keskustelun vanhempien kanssa	93,8%	6,2%
Meille on tärkeää, että oma aikuinen vastaa lapsen tutustumisjaksosta	80%	20%
Pyrimme joustamaan työvuoroissa, että lapsen oma		

aikuinen voi olla aamuisen vastaanottamassa lasta	75%	25%
Ryhmässämme on käytössä valokuvia lasten perheistä, joiden avulla ylläpidämme lapsen kiintymyssuhdetta vanhempiin	75%	25%

(TS= täysin samaa mieltä, JS= jokseenkin samaa mieltä)

6.4 Erityisen tuen tarpeen tunnistaminen

Vastaajista 93,8% oli sitä mieltä, että heidän valmiutensa lapsen erityisen tuen tarpeen tunnistamiseen oli jokseenkin kasvanut Pienille parasta projektin myötä. Koettiin myös, että huolien puheeksi ottaminen on helpompaa. Vastauksista ilmeni, että hankalien asioiden puheeksi ottaminen vanhempien kanssa koettiin helpommaksi, kun kasvatuskumppanuus vanhempien välillä toteutui.

Kun puhutaan lapsista, on tärkeää, että mahdolliset kehitykseen negatiivisesti vaikuttavat yms. asiat huomataan mahdollisimman varhain ja huolista puhutaan vanhempien kanssa ajoissa, etteivät huolet ehdi muodostua ongelmiksi. Ennalta ehkäisevä työ ja varhainen puuttuminen ovat lasten kanssa työskenneltäessä avainasioita. Työntekijöillä on siis oltava valmiudet ja tarpeeksi tietoa, jotta voivat huomata, jos lapsessa ilmenee jotain erityistä tai poikkeavaa.

Erityisen tuen tarpeen tunnistamista helpottaa se, että lapsi tunnetaan hyvin. Kun oma aikuinen malli on ryhmässä käytössä, oppii yksi ryhmän aikuisista tuntemaan lapsen paremmin. Ilman oma aikuinen -käytäntöä lapsen tunteminen jäisi ehkä enemmän pintapuoliseksi. Oma aikuinen oppii tiiviissä vuorovaikutussuhteessa tuntemaan lapsen syvällisemmin, mikä helpottaa huolien huomaamisen ja erityisen tuen tarpeen tunnistamisen.

Tiedän kuinka ”lapseni” syö, nukahtaa, pukee/riisuu ja millaisia erilaisia tietoja ja taitoja hänellä on. Osaan lohduttaa lasta ja tiedän, mikä häntä ilahduttaa.

6.5 Maastoutumisen onnistuminen

Maastoutumisen koettiin pääasiassa onnistuneen hyvin. Osa vastaajista oli sitä mieltä, että kehittämistä tarvittaisiin lisää. Useampi vastaaja kertoi, että ryhmässä oli mukautettu projektin toimintamalleja omaan ryhmään soveltuviksi.

Kaiken kaikkiaan kiitosta tuli projektista ylipäättänsä. Työskentelytapa koettiin hyväksi ja toimivaksi. Maastoutumisen mahdollistivat tiimin tuki, tehokkaat konsultaatiot sekä oman päiväkodin palaverit. Lisää konsultaatiota ja tukea kuitenkin tunnuttaisiin vielä kaipaavan, jotta toimintamallien arkeen saaminen helpottuisi. Isot muutokset eivät aina ole helppoja, jolloin tuen saaminen muutosten aikaan saamiseksi on tärkeää.

Kysymyksiä herätti myös ajatus, miksi tällaista toimintatapaa ei vaadita kaikilta päiväkotiryhmiltä. Projektihan on ensisijaisesti suunnattu pienten ryhmiin, mutta sitä on sovellettu myös isompien ryhmään. Vastaajista osa toivoi mallin siirtyvän tehokkaammin myös isompien ryhmiin, eikä jäisi vain pienten ryhmien käytännöksi. Käytännöt olisivat tehokkaita myös isompien ryhmissä tietyin sovellutuksin.

Hyvä systeemi ja auttaa varmasti niin työntekijöitä kuin perheitäkin tutustumisessa toisiimme ja helpottaa lapsen hoidon aloittamista. Kaikki kunnia Maire Hirsilälle upeasta työstä.

7. POHDINTA

Kun lähdin miettimään sopivaa aihetta opinnäytetyöhöni, ei mielessäni ollut muita kriteerejä, kuin että sen tulisi liittyä jollain tavalla varhaiskasvatukseen, sillä tulen koulutuksen myötä saamaan lastentarhanopettajan pätevyyden. Minua kiinnostivat erityisesti päivähoitoon liittyvät aiheet, sillä toivon tulevaisuudessa voivani työskennellä päiväkodissa lastentarhanopettajana.

Mietin aluksi liikuntavarhaiskasvatukseen liittyvää tutkimusta, mutta ryhmässämme oli syntymässä siihen aiheeseen liittyvä opinnäytetyö, joten jätin sen aiheen suosiolla pois. Sopivan aiheen löytyminen vei kauan, eikä sopivaa tuntunut löytyvän mistään. Koin valtavaa stressiä, kun mikään kehittämistäni tutkimusaiheista ei tuntunut hyvältä. Lopulta sain onneksi vinkin kysyä neuvoa perhepäivähoidon ohjaajalta Anne Kouvo-Suutarilta, jolta sitten löytyikin minulle aihe eli Pienille parasta –projektin maastoutumisen kartoitus. Aine tuntui heti hyvältä, joten en edes alkanut miettiä enää muita vaihtoehtoja.

Päivähoidon aloittaminen on perheissä suuri elämänmuutos. Se tarkoittaa arjen suuria muutoksia niin lapselle kuin vanhemmillekin. Päiväkodeissa onkin panostettu paljon siihen, että lapselle ja perheelle pyritäisiin järjestämään turvallinen ja perheen ehdoilla tehtävä päivähoidon aloittaminen. Turvallisuutta päivähoitoon tuo oma aikuinen -käytäntö. Yksi päivähoidon henkilökunnasta valitaan perheen omaksi aikuiseksi, joka vastaa perheen tutustumisjaksosta sekä lapsen turvallisesta kiinnittymisestä. Tärkeää on se, että lapsi tuntee olonsa turvatuksi ja että perhe ja päivähoidon henkilökunta pystyvät toimimaan kasvatuskumppanuuden periaatteiden mukaisella tavalla. Kaikkein tärkeintähän on se, että lapsella on hyvä olla.

Jotta päivähoidossa voitaisiin toimia edellä mainitulla tavalla, tarvitsee päivähoidon henkilöstö päivitettyä tietoa lapsen turvallisesta kiinnittymisestä, kasvatuskumppanuuden periaatteista sekä toimintamalleja, joiden avulla teoriaa voidaan soveltaa käytäntöön. Tämän vuoksi Lappeenrannan kunnallisiin päiväkoteihin ryhdyttiin viemään Pienille parasta –projektin ideaa ja käytäntöjä.

Opinnäytetyössäni tarkoituksena oli selvittää, miten Lappeenrannan kunnallisten päiväkotien alle 3-vuotiaiden ryhmissä on Pienille parasta projektin toimintamallit otettu vastaan. Kun tarkastelee kyselyiden vastauksia, niin jo pelkästään silmäilemällä vastauksia huomaa, että toimintamallit on otettu päiväkodeissa hyvin vastaan. Syvempi tarkastelu osoittaa, että projekti on koettu aiheelliseksi toteuttaa ja sen koettiin helpottaneen työtä varhaiskasvatuksen parissa.

Tuloksista on nähtävissä myös se, että projektin työtapojen ja käytänteiden omaksuminen on ollut melko helppoa. Työntekijät ovat saaneet ohjausta omien työtapojensa muuttamiseen ja uusien toimintamallien vakiinnuttamiseen. Toimintamallien käyttöönotto ei ole tuntunut ryhmissä juurikaan hankalalta. Tämä kertoo siitä, että toimintamallit ovat olleet monelle tuttuja tai sellaisia, ettei omaa työskentelytapaansa ole tarvinnut muuttaa paljoakaan. Eräs vastanneista toteesi, että on jo pidemmän aikaa toiminut projektin toimintamallien tavalla, mutta nyt sille tavalle toimia on vain annettu jokin nimi. Toisilla työtavat ovat voineet olla hyvin lähellä projektin ideoita, joten omien työtapojen muuttaminen ei ole ollut työlästä.

Vastauksista kävi kuitenkin ilmi se, miten tärkeää oman työryhmän eli tiimin tuki on muutoksia tehdessä. Jos eivät kaikki ole täysillä mukana muutoksissa, on yksin vaikeaa alkaa muuttaa koko ryhmän toimintatapoja. Varhaiskasvatus on parhaimmillaan tiimityötä, johon kaikkien on sitouduttava täysillä, jotta saadaan luotua lapsille turvallinen ja tasapainoinen kasvuympäristö. Lapsi viettää kuitenkin usean tunnin päivässä hoidossa.

Opinnäytetyössä selvitin myös sitä, mitä konkreettista projekti on tuonut mukanaan alle 3-vuotiaiden ryhmiin. Selvityksen tuloksista käy ilmi, että kaikissa ryhmissä, jotka kyselyyni vastasivat, oli käytössä joitain projektin käytäntöjä/ menetelmiä. Työntekijät olivat omaksuneet melko hyvin projektin eri työtapoja. Oma aikuinen käytäntö tuntuu vakiintuneen useaan Lappeenrannan kunnallisen päiväkodin pienten lasten ryhmään. Oma aikuinen on tuonut ryhmään helpotusta päivähoidon aloittamiseen, lapsen turvalliseen kiinnittymiseen sekä mahdollistanut pienryhmätoimintaa ryhmissä. Oma aikuinen –käytännön koettiin myös helpottaneen vanhempien ja päivähoidon henkilöstön välistä yhteistyötä eli kasvatuskumppanuutta.

Hyvä alku hoitopolulla -menetelmä oli myös hyvin juurtunut pienten ryhmiin. Lähes kaikissa (vastanneissa) ryhmissä oli mahdollisuus alku keskustelun käymiseen lapsen kotona, ja useassa ryhmässä suosittiin myös ns. pitkää tutustumisjaksoa.

Lopuksi selvitin sitä, miten maastoutuminen kaiken kaikkiaan onnistunut. Tutkimuksen perusteella voi todeta maastoutumisen onnistuneen positiivisesti. Koulutusta ja ohjausta kaivattiin vielä jonkin verran lisää. Varsinkin oman ryhmän palavereita toivottiin lisää sekä kehittämiskokouksia. Muutama vastanneista koki myös tarpeelliseksi saada lisää konsultaatiota projektista sekä talon yhteisiä palavereja. Haasteelliseksi koettiin myös uuden työntekijän kouluttaminen oman ryhmän käytänteisiin.

Ryhmät ovat onnistuneet soveltamaan projektin käytänteitä omaan ryhmään ja tiimiin soveltuviksi. Mikä on hyvä merkki ammattitaidosta parhaimmillaan. Harvaan ryhmään jonkin projektin toimintamallit sopivat sellaisenaan, vaan niistä on otettava omaan ryhmään soveltuvien osa tai muokattava se omanlaiseksi. Työtä on tehtävä niin, että se tuntuu hyvältä.

Olen kiitollinen siitä, että sain olla tekemässä tätä selvitystä. Mielestäni aihe oli äärimmäisen mielenkiintoinen ja lähellä sydäntäni. Yllätyin positiivisesti saamastani palautteesta kyselyihin liittyen. Kyselyyn vastanneet kommentoivat opinnäytetyöni aihetta tärkeäksi ja mielenkiintoiseksi. Kommentit kannustivat minua panostamaan opinnäytetyöhöni yhä enemmän. Olen kiitollinen siitä, että sain niin paljon hyviä ja monipuolisia vastauksia, jotka helpottivat ja mahdollistivat selvityksen tekemisen.

Opinnäytetyöprosessin haasteelliseksi teki omien aikataulujen sovittaminen, motivaation löytäminen ja kirjallisuuden löytyminen. Opiskelu vie paljon voimia ja kun siihen lisää työt ja perhe-elämän, niin kirjoittamiseen ei aina tahtonut löytyä voimia tai motivaatioita. Ajallisesti oli välillä myös hankalaa löytää hyvää väliä kirjoittamiseen. Itse olen vaativa kirjoittamisen suhteen, sillä tarvitsen ympärilläni hiljaisuutta, jotta voin keskittyä. Pienen lapsen äitinä sellaisen ympäristön luominen on vaikeaa, siksi oma motivaatio tahtoikin välillä kadota. Onneksi aihe oli kuitenkin kiinnostava ja tärkeä, joten löysin sopivia hetkiä kirjoittamiseen. Jos aihe ei olisi ollut niin lähellä sydäntäni, epäilen, olisiko tämä vieläkään valmis.

Koen itse kehittyneeni paljon opinnäytetyöprosessissa. Oma kiinnostukseni varhaiskasvatukseen ja sen laadun kehittämiseen on vahvistunut. Koen saaneeni paljon uutta tietoa, jota varmasti pystyn tulevaisuudessa hyödyntämään varhaiskasvatuksen parissa. Teoriaan tutustuminen syvällisemmin oli haastavaa, mutta myös opettavaista. Tietyllä tapaa koen kasvaneeni koko opinnäytetyöprosessin myötä niin ihmisenä kuin varhaiskasvatuksen ammattilaisena.

Koen olevani etuoikeutettu, kun sain olla mukana tutkimassa tätä tärkeää asiaa. Äitinä olen luonnollisesti kiinnostunut lasten hyvinvoinnista päiväkodissa ja päivähoidon työntekijänä puolestani kiinnostunut varhaiskasvatustyön tekemisestä. Tärkeää on, että varhaiskasvatuksen parissa työskentelevillä on viimeisintä tietoa lapsen kehityksestä ja kasvusta, toimintamalleja lasten kanssa työskentelemiseen sekä työkaluja vanhempien kanssa toimimiseen. Olen iloinen siitä, että Pienille parasta projekti on aikoinaan kehitetty, ja siitä kuinka hyvin se on Lappeenrannan päiväkoteihin maastoutunut. Toivon, että selvityksestä on hyötyä Lappeenrannan varhaiskasvatuksen kehittämisessä.

Jatkotutkimusaiheita opinnäytetyölleni voisi olla esimerkiksi se, miten vanhemmat ovat kokeneet päivähoidon uudet käytännöt. Olisi arvokasta tietää, miten vanhemmat ovat esimerkiksi oma-hoitajakäytännön kokeneet. Olisi hyvä saada kommentteja ja kokemuksia siitä, ovatko uudet toimintamallit parantaneet kasvatuskumppanuutta, päiväkodin ja vanhempien välistä yhteistyötä.

LÄHTEET

- Alasuutari, M. 2004. Kuka lasta kasvattaa? Vanhemmuuden ja yhteiskunnallisen kasvatuksen suhde vanhempien puheessa. Helsinki: Gaudeamus.
- Brotherus, Annu., Hasari, A. & Helimäki, E. 1990. Varhaiskasvatuksen pedagogiikka. Helsinki: Kirjayhtymä
- Eriksson, E. & Arnkil, T. 2009. Huoli puheeksi. Opas varhaisista dialogeista. Stakes. Oppaita 60. Jyväskylä: Gummerus kirjapaino oy.
- Eskola, J. & Suoranta, J. 2003. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Tampere: Vastapaino.
- Hakala, J. 2001. Menetelmällisiä koetuksia. Teoksessa Aaltola, J. & Valli, R. (toim.) Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1. Metodien valinta ja aineistonkeruu: virikkeitä aloittelevalle tutkijalle. Jyväskylä: PS-kustannus. 10-23
- Hirsjärvi, S., Remes, P., Sajavaara, P. 2004. Tutki ja kirjoita. 10. painos. Jyväskylä: Gummerus kirjapaino Oy
- Huhtanen, K. 2004. Varhainen puuttuminen. Erityisen tuen tarpeen kohtaaminen päivähoidossa. Helsinki: Finn Lectura oy
- Hujala, E., Nivala, V., Parrila-Haapakoski, S. & Puroila, A-M. 1998. Päivähoidosta varhaiskasvatukseen. Jyväskylä: Gummerus.
- Hytönen, J. 2004. Lapsikeskeinen kasvatusta. Helsinki: WSOY
- Järvinen, M., Laine, A. & Hellman-Suominen, K. 2009. Varhaiskasvatusta ammattitaidolla. Helsinki: Kirjapaja.
- Kaskela, M. & Kekkonen, M. 2007. Kasvatuskumppanuus kannattelee lasta. Opas varhaiskasvatuksen kehittämiseen. Stakes oppaita
- Kemppinen P & Rouvinen-Kemppinen K. 2004. Lasten kasvatuksen aarrearkku. Kannustusvalmennus P. & K.
- Kiesiläinen, L. 2001. Vuorovaikutus ammattina. Teoksessa Helenius, A. ym. Pienet päivähoitossa, alle kolmivuotiaiden lasten varhaiskasvatuksen perusteita. Helsinki: WSOY, 254-268
- Koivunen, P. 2002. Hyvä päivähoito. Työkaluja sujuvaan arkeen. PS-kustannus.
- König, K. 2007. Lapsen kolme ensimmäistä vuotta. Suomen Hoitopedagoginen yhdistys ry.
- Lappeenrannan kaupungin varhaiskasvatussuunnitelma 2010. Lappeenrannan kaupunki. Kasvatus- ja opetustoimi.

Lappeenrannan kaupunki 2008a. Kasvatus- ja opetustoimi. Varhaiskasvatus. Hyvä alku hoitopolulla.

Lappeenrannan kaupunki 2008b. Pienille parasta –projekti. 2006-2007. Loppuraportti. Lappeenrannan kaupunki: Kasvatus- ja opetustoimi.

Lappeenrannan kaupunki. 2009c Varhainen ja erityinen tuki alle 3-vuotiaiden varhaiskasvatuksessa. Erityisen tuen työryhmä. Lappeenrannan kaupunki/Kasvatus- ja opetustoimi/Varhaiskasvatus/2009

Miles, M. & Huberman, A. 1994. An expanded sourcebook: Qualitative data *analysis* Thousand Oaks, California: SAGE.

Munter, H. 2001. Lapsi aloittaa päivähoidon. Teoksessa Helenius, A. ym. Pienet päivähoidossa, alle kolmivuotiaiden lasten varhaiskasvatuksen perusteita. Helsinki: WSOY, 35-59

Pihjala P. 2004. Ryhmä kasvun kontekstina ja ryhmäkohtainen suunnitelma. Teoksessa Viitala R. Erityiskasvatus varhaiskasvatuksessa. Juva: WS Bookwell Oy, 180-192

Piironen-Malmi, U. & Strömberg, S. 2008. Välittämisen pedagogiikka. Helsinki: Tammi.

Sinkkonen, J. & Kalland, M. (toim.) 2001: Varhaiset ihmissuhteet ja niiden häiriintyminen. Helsinki: WSOY.

Sinkkonen, J. 2001. Lapsen puolesta. Juva: WSOY

Siren-Tiusanen, H. 2001a. Alle kolmivuotiaiden kehitys ja suotuisat varhaiskasvatuskäytännöt. Teoksessa Helenius, A. ym. Pienet päivähoidossa, alle kolmivuotiaiden lasten varhaiskasvatuksen perusteita. Helsinki: WSOY. 15-31

Siren-Tiusanen, H. 2001b. Päivärytmi ja toiminnan rakentuminen. Teoksessa Helenius, A. ym. Pienet päivähoidossa, alle kolmivuotiaiden lasten varhaiskasvatuksen perusteita. Helsinki: WSOY, 65-85

Suhonen, E. 2006. Elämää lähiöpäiväkodin integroidussa erityisryhmässä. Teoksessa Kontu, E. & Suhonen, E. (toim.) Erityispedagogiikka ja varhaislapsuus. Helsinki: Yliopistopaino, 47-56

Syrjänen, E., Eronen, A. & Värri, V. 2007. Avauksia laadullisen tutkimuksen analyysiin. Tampere: Tampereen Yliopistopaino Oy – Juves print.

Tuomi, J & Sarajärvi, A. 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Vilen, M., Kurvinen, A., Neuvonen, S. & Sive'n, T. 2006. Lapsuus: erityinen elämänvaihe. Helsinki: WSOY.

"Äiti mie meen Eijan luo". 2007. Kohti oma-aikuisen käytäntöä Lappeenrannan varhaiskasvatuksessa. Pienille parasta -projektin osaraportti 2007. Lappeenrannan kaupunki. Kasvatus- ja opetustoimi.

Hyvä päiväkodin johtaja!

Lähestyn teitä opinnäytetyöhöni liittyvän kyselyn merkeissä. Lähetän oheisessa viestissä mukana saatekirjeen ja linkin kyselylomakkeeseeni, jonka aiheena on Pienille parasta –projektin maastoutuminen. Oheinen kysely on suunnattu päiväkotien, alle 3 vuotiaiden lasten ryhmiin. Voisitteko ystävällisesti kääntää tämän viestin päiväkotinne pienten ryhmien lastentarhanopettajille / lastenhoitajille (yksi viesti/ryhmä).

Ystävällisin terveisin ja yhteistyöstänne kiittäen!

Jenni Partanen, sosionomi (AMK)-opiskelija

Lisätietoja saatte tarvittaessa ottamalla minuun yhteyttä!

Opiskelija:

Jenni Partanen
Lemmikinkatu 6
53810 Lappeenranta
puh. 041 4674799
jenni.partanen@student.saimia.fi

Hei!

Olen Jenni Partanen, kolmannen vuoden sosionomi opiskelija Saimaan Ammattikorkeakoulusta. Tämä saatekirje liittyy tekemääni opinnäytetyöhön, jonka aiheena on Pienille parasta – projektin maastoutumiskartoitus. Opinnäytetyössäni on tarkoituksena kartoittaa, miten projektin maastoutuminen Lappeenrannan kunnallisten päiväkotien alle 3-vuotiaiden ryhmiin, on onnistunut.

Työelämän ohjaajana minulla on ma. laativastaava Anu Lindgren ja ohjaavana opettajana Saimaan Ammattikorkeakoulusta lehtori Helena Rautiainen. Tutkimusluvan myöntäjänä on varhaiskasvatuspäällikkö Päivi Virkki.

Kyselyn avulla haluaisin selvittää mielipiteenne projektin maastoutumisen onnistumisesta ja siitä, onko se tuonut teille/päiväkotiryhmänne arkeen uusia toimintamalleja. Lisäksi haluaisin selvittää tämän kyselyn avulla, oletteko saaneet projektin maastoutumiseen riittävästi tukea ja koulutusta vai olisiko projektin ajatuksen toimivuuden kannalta vielä tarvetta lisäkoulutukselle tai -tuelle.

Toivon, että vastaatte mukana olevaan kyselyyn, jonka täyttämiseen menee aikaa noin puoli tuntia. Mitä enemmän vastauksia tulee sitä monipuolisemman kartoituksen projektin maastoutumisesta saan. Opinnäytetyökartoituksen tulokset ovat tärkeitä ja ne menevät Lappeenrannan varhaiskasvatuksen kehittämiseen.

Kaikki vastaukset analysoidaan luottamuksellisesti eikä opinnäytetyössä käy ilmi kenenkään vastanneen henkilöllisyys. Vastausten analysoinnin jälkeen vastaukset hävitetään.

Kyselyyn vastaaminen on luonnollisesti vapaaehtoista ja voitte keskeyttää tutkimukseen osallistumisen missä vaiheessa tahansa.

Toivon, että vastaatte kyselyyn 11.6.2010 mennessä!

Kiitos vastauksestanne!

Jenni Partanen
Lemmikinkatu 6
53810 Lappeenranta
puh. 041 4674 799
jenni.partanen@student.saimia.fi

Pienille parasta -projektin maastoutumiskartoitus

TAUSTATIEDOT

1) Oletteko

- ☐ Lastentarhanopettaja ☐ Lastenhoitaja ☐ Muu _____

2) Minkä ikäisiä lapsia ryhmässenne on (ikähaarukka)?

3) Onko ryhmässenne käytössä Pienille parasta -projektin toimintamalleja?

- ☐ Kyllä
☐ Ei

Jos vastasitte edelliseen kysymykseen EI, niin oikaas hyvä ja siirtykää suoraan kyselyn loppuun, ette valittavasti kuulu kyselyn kohderyhmään!

PIENILLE PARASTA -PROJEKTIN MAASTOUTUMINEN PÄIVÄKODIN ARIKKEEN

4) Projekti on tuonut päiväkotiryhmäämme uusia työtapoja

- ☐ täysin samaa mieltä
☐ joihinkin samaa mieltä
☐ joihinkin eri mieltä
☐ täysin eri mieltä
☐ en osaa sanoa

5) Jos on tuonut, niin mainitse muutama esimerkki

6) Projekti on antanut minulle uusia työtapoja työhöni

- ☐ täysin samaa mieltä
☐ joihinkin samaa mieltä
☐ joihinkin eri mieltä
☐ täysin eri mieltä
☐ en osaa sanoa

7) Projektin työtapojen omaksuminen on ollut helppoa

- ☐ täysin samaa mieltä
☐ joihinkin samaa mieltä
☐ joihinkin eri mieltä
☐ täysin eri mieltä
☐ en osaa sanoa

8) Olen saanut riittävästi ohjausta projektin käytäntöjen omaksumiseen

- ☐ täysin samaa mieltä
☐ joihinkin samaa mieltä
☐ joihinkin eri mieltä
☐ täysin eri mieltä
☐ en osaa sanoa

9) Päiväkodin johtaja on tukenut projektin toimintamallien käyttöön ottamisessa

- ☐ täysin samaa mieltä
☐ joihinkin samaa mieltä
☐ joihinkin eri mieltä
☐ täysin eri mieltä
☐ en osaa sanoa

10) Uusien toimintamallien käyttöönotto on ollut hankalaa

- ☐ täysin samaa mieltä
☐ jokseenkin samaa mieltä
☐ jokseenkin eri mieltä
☐ täysin erimielistä
☐ en osaa sanoa

11) Jos on ollut, niin miksi

12) Vanhojen (ryhmän) käytäntöjen muuttaminen on ollut hankalaa

- ☐ täysin samaa mieltä
☐ jokseenkin samaa mieltä
☐ jokseenkin eri mieltä
☐ täysin erimielistä
☐ en osaa sanoa

13) Projektin uusien käytäntöjen vakinnuttaminen on ollut vaikeaa

- ☐ täysin samaa mieltä
☐ jokseenkin samaa mieltä
☐ jokseenkin eri mieltä
☐ täysin erimielistä
☐ en osaa sanoa

14) Koen kehittyneeni ammatillisesti projektin myötä

- ☐ täysin samaa mieltä
☐ jokseenkin samaa mieltä
☐ jokseenkin eri mieltä
☐ täysin erimielistä
☐ en osaa sanoa

15) Olen saanut lisää itsevarmuutta työhöni projektin myötä

- ☐ täysin samaa mieltä
☐ jokseenkin samaa mieltä
☐ jokseenkin eri mieltä
☐ täysin erimielistä
☐ en osaa sanoa

16) Koen perushoidollisten taitojeni kehittyneeni projektin myötä

- ☐ täysin samaa mieltä
☐ jokseenkin samaa mieltä
☐ jokseenkin eri mieltä
☐ täysin erimielistä
☐ en osaa sanoa

17) Koen, että projekti on helpottanut työtäni

- ☐ täysin samaa mieltä
☐ jokseenkin samaa mieltä
☐ jokseenkin eri mieltä
☐ täysin erimielistä
☐ en osaa sanoa

18) Toivoisin lisää projektin liittyviä:

- ☐ Oman ryhmän palaverit
☐ Talon yhteisiä palaverit
☐ Konsultaatiota projektista
☐ Kehittämiskokouksia

UUSIEN KÄYTÄNTÖJEN/TYÖTAPOJEN NÄKYMINEN ARJESSA

19) Onko ryhmässänne käytössä oma-alkuinen malli?

- ☐ Kyllä
☐ Ei

20) Jos on, niin miten oma-alkuinen malli näkyy arjessanne?

21) Oma-alkuinen malli on helpottanut ryhmämme arkea?

- ☐ täysin samaa mieltä
☐ joihinkin samaa mieltä
☐ joihinkin eri mieltä
☐ täysin eri mieltä
☐ en osaa sanoa

22) Jos on helpottanut, niin miten?

23) Jos on vaikeuttanut/hankaloittanut, niin miten?

24) Oman alkuinen osallistuu ryhmässämme pääsääntöisesti/mahdollisuuksien mukaan oman lapsensa perushoidollisiin tilanteisiin (kuten nukuttamiseen)?

- ☐ täysin samaa mieltä
☐ joihinkin samaa mieltä
☐ joihinkin eri mieltä
☐ täysin eri mieltä
☐ en osaa sanoa

25) Oma alkuinen keskustele pääsääntöisesti omaan lapseen liittyvistä asioista lapsen vanhempien kanssa?

- ☐ täysin samaa mieltä
☐ joihinkin samaa mieltä
☐ joihinkin eri mieltä
☐ täysin eri mieltä
☐ en osaa sanoa

26) Oma alkuinen käy oman lapsen VASU-keskustelun vanhempien kanssa?

- ☐ täysin samaa mieltä
☐ joihinkin samaa mieltä
☐ joihinkin eri mieltä
☐ täysin eri mieltä
☐ en osaa sanoa

27) Ryhmässämme on mahdollisuus käydä VASU-keskustelu joko lapsen kotona tai päiväkodissa

- ☐ Kyllä
☐ Ei

28) Minulle on tuttu Hyvä aiku hoitopoliisi - päivähoitoon tutustumismalli

- ☐ Kyllä
☐ Ei

29) Ryhmässämme on mahdollisuus käydä ensimmäinen tutustumiskeskustelu lapsen kotona (kun lapsi aloittaa päiväkodissa)?

- ☐ Kyllä
☐ Ei

30) Suosimme ryhmässämme pitkää tutustumisjaksoa, jonka aikana lapsi käy vanhempien kanssa pienessä jaksossa (viikon/kahden viikon ajan) tutustumassa päiväkotin/ryhmään?

- ☐ täysin samaa mieltä
☐ jokseenkin samaa mieltä
☐ jokseenkin eri mieltä
☐ täysin erimielistä
☐ en osaa sanoa

31) Meille on tärkeää, että oma aikuinen vastaa lapsen tutustumisjaksosta (mahdollisuuksien mukaan)

- ☐ täysin samaa mieltä
☐ jokseenkin samaa mieltä
☐ jokseenkin eri mieltä
☐ täysin erimielistä
☐ en osaa sanoa

32) Pyrimme joustamaan työvuoroissa niin, että lapsen oma aikuinen voi päivähoiton aloittamisen yhteydessä, olla aamuisin vastaanottamassa lasta

- ☐ täysin samaa mieltä
☐ jokseenkin samaa mieltä
☐ jokseenkin eri mieltä
☐ täysin erimielistä
☐ en osaa sanoa

33) Ryhmässämme on käytössä valokuvia lasten perheistä, joiden avulla ylläpidämme lapsen kiintymyssuhdetta vanhempiin

- ☐ täysin samaa mieltä
☐ jokseenkin samaa mieltä
☐ jokseenkin eri mieltä
☐ täysin erimielistä
☐ en osaa sanoa

34) Koen, että projektin myötä valmiuteni lapsen erityisen tuen tarpeen tunnistamiseen on kasvanut

- ☐ täysin samaa mieltä
☐ jokseenkin samaa mieltä
☐ jokseenkin eri mieltä
☐ täysin erimielistä
☐ en osaa sanoa

35) Koen, että oma-alkuinen käytäntö helpottaa lapsen mahdollisen huolen puheeksiottoa vanhempien kanssa

- ☐ täysin samaa mieltä
☐ jokseenkin samaa mieltä
☐ jokseenkin eri mieltä
☐ täysin erimielistä
☐ en osaa sanoa

36) Miten Pienille parasta projektin maastoutuminen päiväkotiryhmäänne/päiväkotin on mielestänne kaiken kaikkiaan onnistunut?

37) Mitä muita toimintatapoja/malleja projekti on tuonut ryhmäänne (mitä edellä olevissa kysymyksissä ei tullut ilmi)?

38) Tuleeko mieleenne jotain, mitä olisitte tehneet toisin (joko maastouttamiseen tai projektiin liittyen)?

39) Vapaa sana... (mitä muuta haluatte sanoa projektiin tms. liittyen)?

Kiitos paljon vastauksistanne ja ajastanne. Oikein ihanaa ja lämminä kesänä odotusta!)

Lähetä

Miten oma aikuinen käytäntö on helpottanut päivähoiton arkea?

ALKUPERÄISILMAUKSET

Lapsi tulee huomioiduksi päivittäin
Tiedän, miten lapsi syö, nukahtaa..
Tiedän mitä tietoja ja taitoja lapsella on
Yksi aikuinen hoitaa vanhempien kanssa tehtävää yhteistyötä
Helpottanut toimintaamme
Selkeä jako kuka vastaa kenestäkin lapsesta
Ollut työtapani jo ennen projektia – nyt tiedostetumpaa
Tehtävät jakautuvat tasaisemmin tiimin kesken
Vanhempien kanssa tehtävä yhteistyö jakaantuu tasaisemmin
Vanhemmat saavat jonkun tiedon lapsen
Vaikeista asioista puhuminen
Lapsen huomioiminen
Lapsen tunteminen paremmin
Toiminnan helpottuminen
Työn jaon helpottuminen
Tietoisempi tapa toimia
Työtehtävien helpompi jakautuminen
Tiedon välittäminen vanhemmille
Päiväkotiin tutustumisen helpottuminen
Yhteistyö vanhempien kanssa helpottuu

PELKISTETTY ILMAUS

Helpottaa lapsen tutustumista ja kiinnittymistä
Vanhemmat tykänneet
Oppii tuntemaan lapset paremmin
Lapsi tutustuu ja lapseen tutustuu paremmin
Toiminta selkeytynyt – tietää missä toiminnan pääpaino
Lapset sopeutuu päivähoitoon helpommin
Arki helpottuu kaiken kaikkiaan
Vanhemmat kertovat omasta lapsesta – tieto heti käyttöön
Lapsen luonteen tuntemus
Aloitus päivähoidossa helpottunut
Vahvempi side vanhempiin
Aloitus päivähoidossa helpottunut
Vahvempi side vanhempiin
Lapsen kiinnittymisen parantuminen
Vaikeista asioista puhuminen
Arjen helpottuminen
Lapsen huomioiminen
Tiedonkulun parantuminen
Lapsi tutustuu päivähoitoon helpommin

ALALUOKKA

Lapsen perustarpeiden tunteminen
Työtehtävien selkeytyminen
Yhteistyön parantuminen
Tutustumisen / hoidon alun parantuminen

YLÄLUOKKA

Lapsen tunteminen
Kasvatuskumppanuus
Selkeämpi työnkuva
Helpottunut hoidon aloittaminen